

บันทึกข้อความ

กองการเจ้าหน้าที่	
วันที่รับเรื่อง	๕. ๐๖.๑๐
หน้างาน/สรุปผลขอเวลา	๐. ๑๖.
☒ ก.พ.	☐ ก.อ.พ.
☒ ส.บ.ค.	☐ ส.บ.ป.
☐ ส.บ.ท.	☐ ก.ค.อ.
☐ ก.ว.ช.	☐

ส่วนราชการ งานเลขานุการนักประชาสัมพันธ์เชี่ยวชาญ โทร. ๐ ๒๖๑๘๒๓๒๓ ต่อ ๑๑๕๖

ที่ นร ๐๒๐๑.๐๒ / ๓๕๘ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ส่งผลงานนักประชาสัมพันธ์เชี่ยวชาญ

เรียน อปล. ผ่าน อกจ.

ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๓๒/๒๕๕๗ เรื่อง เลื่อนข้าราชการ ได้แต่งตั้งให้
กระผม ดำรงตำแหน่งนักประชาสัมพันธ์เชี่ยวชาญ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ และตาม
หลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งผู้ผ่านการประเมิน และได้รับการแต่งตั้งจะต้องสร้างผลงานเป็นเอกสาร
วิชาการ หรือ ตำรา หรือ คู่มือ อย่างน้อย ๑ ชิ้น เพื่อประกอบการขอย้ายเป็นผู้อำนวยการระดับสูง
และนำเผยแพร่ทางเว็บไซต์ ของกรมประชาสัมพันธ์นั้น

กระผม ขอส่งผลงาน เรื่อง “แนวทางการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เสริมความมั่นคง ใน
พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” จำนวน ๒ เล่ม พร้อมบันทึกข้อมูลในแผ่น CD จำนวน ๑ แผ่น มาพร้อม
นี้ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาดำเนินการต่อไป จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความความนับถือ

(นายสัมพันธ์ มุขอดี)

นักประชาสัมพันธ์เชี่ยวชาญ

เรียน น.นท.๑
เพื่อโปรดดำเนินการ

น.ส.บ.ค.

๑๐.๐๙.๕๘

ฝ่ายบรรณารักษ์
วันที่ ๑๐.๐๙.๕๘
วันที่ ๑๐.๐๙.๕๘

เรียน อปส. ผ่าน รปส. (นายประวิณฯ)

ตามประกาศ กปส. ลว. ๑๑ ก.พ. ๒๕๕๖ กำหนดให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นปส. ชช. (ด.๑๒๕๖) กปส. ปฏิบัติราชการในตำแหน่ง ผู้ช่วยเลขาธิการ คอ.บต.จะต้องสร้างผลงานเป็นเอกสารทางวิชาการ หรือตำรา หรือคู่มือ อย่างน้อย ๑ ชิ้น จึงจะขอย้ายไปดำรงตำแหน่ง ประเภทอำนวยการระดับสูงได้ นั้น

บัดนี้ นายสัมพันธ์ มุขอติ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ได้จัดส่งผลงานเรื่อง “แนวทางการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เสริมความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” เรียบร้อยแล้ว เห็นควรนำเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของ กปส. ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา เห็นควรประการใด กรุณาสั่งการ เพื่อ กกจ. จะได้ดำเนินการต่อไป

อกจ.

ก.ย. ๕๘

(นายประวิณ พัฒนะพงษ์)

รปส.

16 ก.ย. 2558

(นายอภิรักษ์ จันทรังษี)

อปส.

๒๘ ก.ย. ๒๕๕๘

เรื่องกลับ กกจ.

วันที่ ๒๙ ก.ย. ๒๕๕๘ ;

อปส. (นายอภิรักษ์ จันทรังษี)..... 66/9

๒๘ ก.ย. ๒๕๕๘ ๑๗ ก.ย. ๒๕๕๘

รปส. (นายประวิณ พัฒนะพงษ์)..... ๕๖๕๖

16 ก.ย 2558

เรียน ผอ.สำนัก/กอง, ผชช. และหัวหน้าหน่วยงาน

เพื่อโปรดทราบ และกรุณาเวียนแจ้งให้ทราบ โดยทั่วกัน ทั้งนี้ กกจ.ได้นำเอกสารทางวิชาการ เรื่อง : แนวทางการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เสริมความมั่นคง ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดทำโดย นายสัมพันธ์ มุขอติ นักประชาสัมพันธ์เชี่ยวชาญ กปส. เผยแพร่ทาง intranet.prd.go.th หน่วยงาน กกจ. เมณืสื่อเผยแพร่ หัวข้อผลงานทางวิชาการ ด้วยแล้ว

อกจ.

๑ ต.ค. ๕๘

เอกสารทางวิชาการ

เรื่อง : แนวทางการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เสริมความมั่นคง
ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จัดทำโดย

นายสัมพันธ์ มุขอดี

นักประชาสัมพันธ์เชี่ยวชาญ

กรมประชาสัมพันธ์

สำนักนายกรัฐมนตรี

เอกสารวิชาการ

เรื่อง

แนวทางการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เสริมความมั่นคง

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

นายสัมพันธ์ มุขอดี

นักประชาสัมพันธ์เชี่ยวชาญ

กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี

กันยายน 2558

คำนำ

ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาเรื้อรังมาเป็นเวลานาน หน่วยงานภาครัฐพยายามแก้ไขโดยใช้แนวทางต่างๆ เช่น การเมืองนำการทหาร การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคง อำนาจความเป็นธรรมให้กับทุกฝ่าย ตลอดจนเข้าไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและการเยียวยาให้กับผู้ได้รับผลกระทบกับกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เพื่อลดเงื่อนไขต่างๆ อันอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่ได้ แต่ยังไม่ปรากฏอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะงานด้านการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นสรุปประเด็นหลักก็คือ การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ยังไม่เข้าถึงเข้าถึงกลุ่มประชาชนในพื้นที่ ในลักษณะเชิงรุก ได้ร่วมกันตระหนัก เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

ผู้จัดทำในฐานะนักประชาสัมพันธ์เชี่ยวชาญ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ผู้ช่วยเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กรมประชาสัมพันธ์) และตำแหน่งผู้อำนวยการ สำนักการสื่อสารและสารสนเทศการประชาสัมพันธ์ ศอ.บต. ได้ทำการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการประชาสัมพันธ์ และได้เห็นว่าสาเหตุหลักที่ทำให้หน่วยงานประชาสัมพันธ์ภาครัฐไม่สัมฤทธิ์ผลคือ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจที่ผ่านมา ไม่ได้ใช้หลักศาสนา ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างจริงจัง และยังขาดการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เข้าไปยังพื้นที่ตำบล หมู่บ้านและชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจในทุกกลุ่มประชาชนอย่างทั่วถึง

ผู้เขียนได้สรุปว่า ในการจะแก้ปัญหา เพื่อให้สงบและเพิ่มโอกาสในการสร้างความสงบสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการประชาสัมพันธ์ ควรต้องดำเนินการใช้หลักศาสนาควบคู่ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ โดยใช้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อช่วยกันขับเคลื่อนให้เกิดสัมฤทธิ์ผลต่อประเทศชาติต่อไป

.....
(นายสัมพันธ์ มุขอดี)

นักประชาสัมพันธ์เชี่ยวชาญ

กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรีย

กันยายน ๒๕๕๘

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
วิธีการดำเนินการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร	5
แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี	12
กระบวนการในการกำหนดนโยบายด้านการสื่อสารเพื่อความมั่นคงในพื้นที่	21
จังหวัดชายแดนภาคใต้	
เอกสารยุทธศาสตร์ และนโยบายความมั่นคงเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ	28
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	32
วิธีการเก็บข้อมูล	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
ขั้นตอนการศึกษา	33
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 4 ผลการศึกษา	34
ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง	34
ผลการสังเคราะห์เอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	43
ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	46
บรรณานุกรม	47 - 48

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วยจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นอัตลักษณ์พิเศษประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ในอดีตนั้นประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีวิถีชีวิตสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นในพื้นที่ มีนิสัยรักสงบและการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจยึดถือกันมาในอดีตและถ่ายทอดสู่รุ่นลูกรุ่นหลานจนถึงปัจจุบัน และเป็นที่ยอมรับกันว่าจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นดินแดนแห่ง “พหุสังคม” (Plural Society) นั่นก็คือ เป็นดินแดนที่ประชาชนตั้งอยู่ในชุมชนที่มีความเชื่อ ความศรัทธาต่างกัน มีสภาพสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันตั้งแต่สองรูปแบบขึ้นไป (ขวัญชาติ กล้าหาญ, 2543: 9) และยังเป็นสังคมที่มีลักษณะ “พหุวัฒนธรรม” (Multiculturalism) ด้วย คือสังคมที่มีการใช้วัฒนธรรม ไม่สามารถผสมกลมกลืนกันให้เป็นเนื้อเดียวกันได้ จึงเป็นเรื่องง่ายต่อการสร้างให้เกิดภาวะที่ไร้ระเบียบ (Anomic) เกิดความแปลกแยก (Alienation) และความโดดเดี่ยวในสังคม สำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในที่นั้น (Stephen, 1994:22– 29) และถึงแม้ว่าประชาชนในพื้นที่จะมีความเชื่อในศาสนาที่แตกต่างกัน แต่พวกเขาเหล่านั้นสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความสามัคคีกันมาโดยตลอด มีความสนิทสนม มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน และมีการพึ่งพากัน มีการไปมาหาสู่กันฉันพี่น้อง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก

ในปัจจุบันกลายเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบ หรือเหตุการณ์ก่อเหตุรุนแรงเกิดขึ้นเกือบทุกวันและเป็นปัญหาเรื้อรัง จากการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์เหตุการณ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย เช่น คณะกรรมการการวิสามัญของวุฒิสภา ซึ่งสรุปว่า สถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น เกิดจากสาเหตุต่างๆ หลายประการด้วยกัน เช่น ปัญหาความยากจน และความไม่เป็นธรรมในสังคม ไม่ใช่เฉพาะกลุ่มคนร้ายหรือขบวนการเท่านั้น แต่ที่รุนแรงและแก้ไขยากเพราะเงื่อนไขทางสังคมจิตวิทยา อันเป็นผลมาจากความแตกต่างทางด้านศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม ที่ก่อให้เกิดความไม่เข้าใจหรือความเข้าใจผิด หวาดระแวงกันตลอด และมีความรู้สึกในทางลบ หรือในทิศทางที่ไม่ดีต่ออำนาจรัฐ สะสมมาเป็นเวลาอันยาวนาน ทำให้บรรยากาศในพื้นที่ที่มีความเปราะบาง จนบางฝ่ายสามารถเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์ (คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ, 2549) ซึ่งในด้านของศาสนา มักจะถูกนำไปเกี่ยวโยงและใช้เป็นข้ออ้างสำหรับการก่อเหตุการไม่สงบนั้น แท้จริงแล้วศาสนาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของทุกคนนั้นสอนให้ทุกคนเป็นคนดี ส่งเสริมให้มีการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล เอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ในปัจจุบันได้ถูกนำมาใช้ผิดเพี้ยนไป คนในสังคมมีความเข้าใจในหลักการคำสอน

ของศาสนาอย่างไม่ต้อง ทำให้ชาติศีลธรรมอันดีงาม เป็นสาเหตุหนึ่งของการสร้างความเดือดร้อนและความไม่สงบในสังคม โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการศาสนาอย่างถูกต้องแก่ประชาชน จะเป็นการเสริมสร้างดำรงความมีคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมได้ในที่สุด

อย่างไรก็ตามหน่วยงานภาครัฐพยายามแก้ไขมาโดยตลอด โดยใช้แนวทางต่างๆ เช่น การเมืองนำการทหาร การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคง อำนาจความเป็นธรรมให้กับทุกฝ่าย ตลอดจนเข้าไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการเยียวยาให้กับกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เพื่อลดเงื่อนไขต่างๆ อันอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่ได้ แต่ก็ยังไม่ปรากฏผลอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะงานด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เพื่อเสริมความมั่นคง ให้สังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข สอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติและแนวทางการปฏิรูปประเทศของรัฐบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการสื่อสารในการทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการสื่อสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อศึกษาแนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการศึกษาต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสื่อสารกับประชาชน นำไปปฏิบัติทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ จะทบทวนวรรณกรรม ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎี แนวคิด กระบวนการในการพิจารณากำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร
2. กระบวนการในการกำหนดนโยบายด้านการสื่อสารเพื่อความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เอกสารยุทธศาสตร์ และนโยบายความมั่นคงเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. งานวิจัยที่เกี่ยวกับยุทธศาสตร์และนโยบายด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจเพื่อความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้
5. แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขอบเขตของการวิจัย

1. เน้นการวิจัยแนวทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจกับประชาชน เพื่อเสริมความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. เป็นการเสนอกรอบ แนวทางปฏิบัติ สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม
3. จะวิจัยเฉพาะนโยบายที่เปิดเผยได้เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อมาวิเคราะห์สังเคราะห์เพื่อให้ได้แนวทางใหม่ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยจากประชากรกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์ทั้งหมด 4 คน โดยมีการศึกษาภาคสนาม สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ครอบคลุมทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนตลอดจนภาคประชาชนในพื้นที่ เจาะลึกเป็นรายบุคคลโดยมีโครงสร้างประเด็นดังนี้

1. สภาพปัญหาของการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชน เพื่อเสริมความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชน ที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ก่อนและหลังเหตุการณ์ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่
3. กลไกกระบวนการและขั้นตอนของการสื่อสารสร้างความเข้าใจ เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ทั้งทหารและพลเรือนกับประชาชนในพื้นที่
4. บทบาทหน้าที่ขององค์กรสื่อภาครัฐและประชาชน ในแง่ของการประสานร่วมมือ หรือหนุนเสริมการทำงานซึ่งกันและกัน เพื่อเสริมความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพการสื่อสารในการทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ทำให้ทราบปัญหาการสื่อสารทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. ทำให้ทราบแนวทางการสื่อสารทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
4. ทำให้ได้แนวทางการสื่อสาร ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบยึดเป็นแนวทางทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

นิยามศัพท์

จังหวัดชายแดนภาคใต้	หมายถึง	จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ 4 อำเภอคือ อำเภอจะนะ นาทวี สบ้าย้อยและอำเภอเทพา ของจังหวัดสงขลา
ผู้ก่อเหตุรุนแรง	หมายถึง	กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ศอ.บต.	หมายถึง	ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
ศปก.อำเภอ	หมายถึง	ศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ
ประชาชน	หมายถึง	ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

บทที่ 2

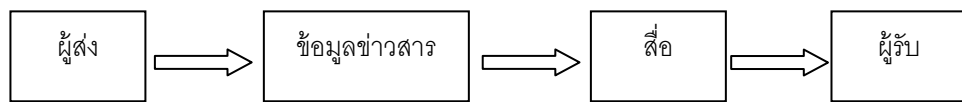
แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ จะทบทวนวรรณกรรม ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎี แนวคิดกระบวนการในการพิจารณากำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร

1. ความหมายของการสื่อสาร

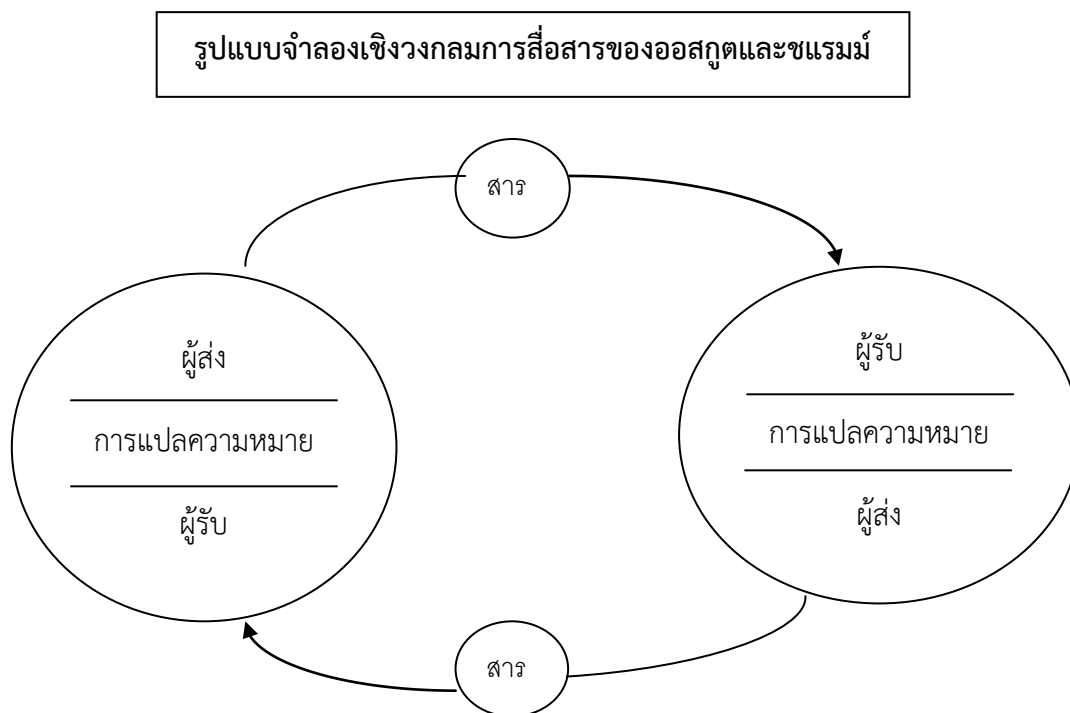
การสื่อสาร (Communication) คือ กระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยใช้สัญลักษณ์ สัญญาณ หรือพฤติกรรมที่เข้าใจกัน โดยมีองค์ประกอบดังนี้

แผนภาพที่ 2-1 แสดงองค์ประกอบของการสื่อสาร

มีนักวิชาการด้านการสื่อสารได้ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ต่างๆ กันดังนี้

ปี 1994 Wilber schramm และ C.E. Osgood ได้สร้าง Model รูปแบบจำลองเชิงวงกลม การสื่อสาร เป็นรูปธรรมของการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) และให้ความหมายโดยทั่วไปว่า การสื่อสารเกิดขึ้นเมื่อฝ่ายหนึ่ง คือ ผู้ส่งสารมีอิทธิพลต่ออีกฝ่ายหนึ่ง คือ ผู้รับสาร โดยใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ซึ่งถูกส่งผ่านสื่อเชื่อมต่อสองฝ่าย (Schramm, 1954)

แผนภาพที่ 2-2 แสดงแบบจำลองเชิงวงกลม การสื่อสารของออสกุตและชแรมม์
แหล่งที่มา: กิดานันท์มลิทอง, 2536

Schramm (1954) ให้ความหมายว่า การสื่อสาร คือ การมีความเข้าใจร่วมกันต่อเครื่องหมายที่แสดงข่าวสาร โดยกล่าวถึงพื้นฐานประสบการณ์ร่วม (Field of Experience) ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารว่า จะต้องมีการประสบการณ์ร่วมกันเพื่อสื่อสารให้เข้าใจตรงกัน

Berio (1960) ได้เสนอแบบจำลองการสื่อสารโดยให้ความสำคัญในปัจจัยต่างๆ ที่มีผลทำให้การสื่อสารประสบผลสำเร็จ โดยอธิบายให้เห็นว่าในตัวผู้สื่อสารไม่ว่าจะเป็นตัวผู้ส่งสารหรือผู้รับสาร ต่างมีทักษะในการสื่อสารของแต่ละคนไม่เหมือนหรือไม่เท่ากัน ต่างคนมีทัศนคติไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่กำลังสื่อสารหรือต่อคู่สื่อสารหรือแม้แต่ตนเอง ต่างมีความรู้ มีบทบาทหน้าที่ในสังคมตลอดจนอยู่ในวัฒนธรรมที่ต่างต่างกัน เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่มอิทธิพลต่อการกำหนดรูปแบบหรือพฤติกรรมการสื่อสารทั้งสิ้น

2. องค์ประกอบของการสื่อสาร

การสื่อสารจะมีประสิทธิผลมากที่สุดก็ต่อเมื่อองค์ประกอบทุกองค์ประกอบมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยองค์ประกอบที่สำคัญคือ แหล่งข่าวสาร(Source) ข่าวสาร(Message) ผู้รับ(Receiver) ช่องทางข่าวสาร(Channel) และ สัมฤทธิ์ผล(Effect)

2.1 แหล่งข่าวสาร (Source) ในกระบวนการสื่อสาร แหล่งข่าวสารหรือผู้ส่งสารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะนอกจากองค์ประกอบอื่นๆ ที่จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพแล้ว ผู้ส่งสารก็เป็นผู้มีอิทธิพลต่อความเชื่อถือให้แก่ตัวสารด้วยคุณลักษณะของผู้ส่งสารเอง (อภิสรรา เกิดชูชื่น, 25451: 45) และ

ผู้ส่งสารไม่จำเป็นต้องเป็นตัวบุคคลเสมอไป อาจอยู่ในรูปของสถาบัน องค์กร หน่วยงาน กลุ่มบุคคล หรือ คณะทำงานก็ได้ ซึ่งมีความน่าเชื่อถือของแหล่งสารมาจาก ปัจจัย 2 ประการ (อรรวรรณ ปิณฑน์โอวาท, 2549: 120) คือ

2.1.1 ความสามารถหรือความเป็นผู้ชำนาญ (Competence of expertness)

2.1.2 ความน่าไว้วางใจ (Trustworthiness)

2.2 ข่าวสาร (Message) เนื้อหาสาร/ข้อมูล/ข่าวสาร หมายถึง ข้อมูลข้อเท็จจริง ความคิดต่างๆ หรือชุดของสัญลักษณ์ ที่ผู้ส่งสารต้องการจะนำเสนอหรือสื่อความหมายไปยังผู้รับสารโดยมีเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง สุมาลี เล็กประยูร (2551: 103) อธิบายว่า กระบวนการเข้ารหัสนำไปสู่การพัฒนาข้อความ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลหรือความหมายที่ผู้ส่งข่าวสารต้องการส่งไปยังผู้รับข่าวสาร โดยที่อาจเป็นข้อความภาษาพูด (verbal) หรือข้อความที่ไม่เป็นภาษา (nonverbal) ใช้การพูดหรือเขียนหรือใช้สัญลักษณ์ก็ได้และปรับเปลี่ยนข้อความให้อยู่ในรูปที่เหมาะสมสำหรับช่องทางการสื่อสารที่จะใช้ ดังนั้น ผู้ส่งสารจึงต้องกำหนดเนื้อหาสารให้ตรงกับความต้องการหรือความต้องการของผู้รับและต้องมีวิธีการวางโครงสร้างสารมาเป็นอย่างดี

2.3 ผู้รับสาร (Receiver) ในกระบวนการสื่อสาร มีบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้อง 2 ฝ่าย คือ ผู้รับสารและผู้ส่งสาร ซึ่งผู้รับสารในการสื่อสารนั้น อาจมีความหมายถึงบุคคลคนเดียว หรืออาจหมายถึงกลุ่มบุคคลหรือมวลชน ที่เป็นผู้ฟัง ผู้อ่าน ผู้ชม

การที่จะให้ข่าวสารที่เหมาะสมกับผู้รับสาร ต้องเข้าใจในความต้องการข่าวสารของผู้รับสาร ซึ่งโดยปกติมีอยู่ 4 อย่าง (พรทิพย์ วรกิจโกศาทร, 2546:290) คือ

2.3.1 ความต้องการข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง เนื่องจากในสังคมปัจจุบันมีการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ แก่กัน ข่าวสารนั้นมีมากมายหลายประเภท ผู้รับสารแต่ละบุคคลหรือกลุ่มจะเลือกรับเฉพาะข่าวสารที่มีสาระตรงกับความต้องการ ความสนใจ หรือวัตถุประสงค์ที่เป็นเป้าหมายของแต่ละคน และสนใจจดจำส่วนนั้นมากเป็นพิเศษ

2.3.2 ความต้องการข่าวสารที่สอดคล้องกับค่านิยม **ความเชื่อและทัศนคติ** ข่าวสารใดที่ไม่สอดคล้องมักจะไม่ได้ได้รับความสนใจหรือได้รับการปฏิเสธจากผู้รับสาร ระบบสังคมและวัฒนธรรม มีผลต่อการแปลหรือการตีความของผู้รับสาร คนมาจากสังคมที่ต่างกัน หรือภูมิหลังวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ย่อมตีความเรื่องราวข่าวสารที่ได้รับมาแตกต่างกันไปด้วย ตามระบบสังคม และวัฒนธรรมที่เป็นอยู่

2.3.3 ความต้องการข่าวสารที่สะดวกในการได้มา ถึงแม้ข่าวสารจะเป็นข่าวสารที่ให้ประโยชน์และสอดคล้องกับตัวเอง แต่ถ้าข่าวสารดังกล่าวได้มาด้วยความยากลำบากหรือไม่สะดวก ผู้รับสารก็อาจไม่เปิดรับข่าวสารนั้นได้

2.3.4 ความอยากรู้อยากเห็น เป็นความต้องการที่อยากมีประสบการณ์ใหม่ๆ ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์อย่างหนึ่ง

ในกระบวนการการติดต่อสื่อสาร ต้องอาศัยขอบเขตแห่งความรู้ หรือขอบเขตแห่งประสบการณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร ในการเปิดรับข่าวสารของบุคคลในอันที่จะเข้าใจข่าวสารได้มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับขอบเขตแห่งประสบการณ์ของผู้รับสารด้วย

2.4 ช่องทางข่าวสาร (Channel) การเลือกใช้ช่องทางข่าวสารหรือช่องทางการสื่อสารนั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้ข้อมูลข่าวสารส่งถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ซึ่งผู้ส่งสารต้องพิจารณาว่าข่าวสารและกลุ่มเป้าหมายนั้นต้องใช้ช่องทางการสื่อสารใดเป็นหลัก ทั้งนี้การเลือกใช้สื่อโดยพิจารณาบทบาทหน้าที่ของสื่อแต่ละชนิดว่ามีขอบเขตความสามารถแตกต่างกันไป ความสามารถดังกล่าวได้แก่ การให้ข่าวสารข้อเท็จจริง ความสามารถในการให้หลักการและให้มองเห็นความสัมพันธ์ ความสามารถในการติดตามความต่อเนื่องของกระบวนการ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาชักนำให้เปลี่ยนพฤติกรรม โน้มน้าวให้ลงมือกระทำ (อรรณพ ปิณฑโรวาท, 2542:150)

2.4.1 การเลือกใช้สื่อในการสื่อสารนั้นต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการใช้สื่อเป็นหลัก (เสรี วงษ์มณฑา, 2542:29) ดังนี้

2.4.1.1 การเข้าถึง (Reach) ต้องเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้ได้มากที่สุด

2.4.1.2 ความถี่ (Frequency) ต้องเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยความถี่ที่เหมาะสม มีจำนวนมากครั้ง พอที่จะก่อให้เกิดความสัมฤทธิ์ทางการสื่อสารได้

2.4.1.3 ความสัมฤทธิ์ (Impact) เมื่อเราได้ใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์แล้วต้องบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ไม่ว่าจะเป็นการรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ การชื่นชม หรือความพร้อม

2.4.1.4 ความต่อเนื่อง (Continuity) คือต้องมีความต่อเนื่องในระยะเวลาที่พอเหมาะพอเพียงที่จะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการสื่อสาร

2.4.2 นอกจากนี้ในการวางแผนการสื่อ มีข้อพิจารณาดังนี้

2.4.2.1 ศึกษาวางแผนให้รู้ว่ากลุ่มเป้าหมายเป็นใคร วัตถุประสงค์คืออะไร ข้อความที่จะต้องสื่อออกไปคืออะไร

2.4.2.2 ข้อจำกัดของงบประมาณ

2.4.2.3 เลือกสื่อที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้ได้มากที่สุด

2.4.2.4 เลือกสื่อที่เหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมายของข้อมูลข่าวสารที่ต้องการสื่อออกไป

2.4.2.5 เลือกสื่อที่สามารถควบคุมได้มากที่สุด เพื่อให้ได้ข้อความที่ต้องการสื่อออกไป มีความถูกต้องและครบถ้วน

2.4.2.6 พิจารณาพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายในการบริโภคสื่อ เพื่อให้การใช้สื่อสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและเป็นที่น่าสนใจของกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง

2.4.3 ซึ่งการเลือกใช้สื่อหรือช่องทางพิจารณาจากลักษณะและคุณสมบัติของสื่อแต่ละประเภท ประกอบด้วย (สิทธิี ธีรสรณ์, 2552:201)

2.4.3.1 สื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วย หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายประกาศ และโปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นปลิง ภาพพอลิโปสเตอร์

2.4.3.2 สื่อบุคคล

2.4.3.3 สื่อโสตทัศน

2.4.3.4 สื่ออื่นๆ

2.4.4 การเลือกใช้สื่อให้เหมาะสม จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ดังนั้น นอกจากความรู้เรื่องคุณสมบัติและประเภทของสื่อแล้ว ต้องมีหลักการวิเคราะห์เพื่อเลือกใช้ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 4 อย่าง (อรรพรรณ องค์คุรุฑ์รักษา, 2548: 128-137) คือ

2.4.4.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างความนิยม
- เพื่อรักษาชื่อเสียงที่ดี
- เพื่อแก้ไขชื่อเสียงที่ไม่ดี
- เพื่อรับฟังความคิดเห็นประชาชน

2.4.4.2 กลุ่มเป้าหมาย

- เนื้อหาสาระของข่าวสารที่จะส่งให้กลุ่มเป้าหมาย
- ความสะดวกในการเข้าถึงสื่อของกลุ่มเป้าหมาย
- สื่อที่กลุ่มเป้าหมายมีความคุ้นเคย เช่น สื่อวิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น
- สื่อที่มีความสอดคล้องกับความเชื่อ ทัศนคติและค่านิยมของกลุ่มประชาชน

เป้าหมาย

2.4.4.3 สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม

- สภาพของสังคม
- สภาพทางเศรษฐกิจ
- สภาพทางการเมือง

2.4.4.4 ในการดำเนินงาน

- สื่อที่หน่วยงานไม่มีอำนาจควบคุมได้ เช่น สื่อมวลชน
- สื่อประเภทที่หน่วยงานสามารถควบคุมได้ เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุ

อุปกรณ์และเครื่องมือและการจัดการ

2.5 สัมฤทธิ์ผล (Effect) ในกระบวนการสื่อสารผู้ส่งสารย่อมมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผลของการสื่อสารโดยทั่วไปมี 3 ประการ (สุโขทัยธรรมาธิราช, 2546: 16-17) คือ

2.5.1 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ (Knowledge) ของผู้รับสาร

2.5.2 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude) ของผู้รับสารที่มีต่อสิ่งที่ได้รับรู้ ซึ่งทัศนคตินี้เองจะก่อให้เกิดการกระทำตามมา

2.5.3 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่แสดงออก (Practice)

การเปลี่ยนแปลงทั้งสามประภพนี้จะเกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่อง กล่าวคือ เมื่อผู้รับสารได้รับข่าวสารก็จะทำให้เกิดความรู้ เมื่อเกิดความรู้ขึ้นก็จะไปมีผลทำให้เกิดการสร้างทัศนคติ และขั้นสุดท้าย คือการก่อให้เกิดการกระทำ

อย่างไรก็ตาม การสื่อสารจะทำหน้าที่ดังกล่าวได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับหน่วยงานผู้ทำหน้าที่ในการสื่อสารจะพิจารณาใช้ช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เนื่องจากช่องทางการสื่อสารแต่ละประเภทจะมีคุณสมบัติและประสิทธิภาพแตกต่างกัน

3. วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

ในกระบวนการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารในระดับใดก็ตาม ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารต่างมีวัตถุประสงค์ในการติดต่อสื่อสารที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันได้ (ธนวดี บุญลือ, 2546: 16-19) วัตถุประสงค์ของการสื่อสารสามารถแยกได้ เป็นวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารกับวัตถุประสงค์ของผู้รับสาร ถ้าวัตถุประสงค์ของทั้งสองฝ่ายเหมือนกันหรือสอดคล้องกับผลของการสื่อสารในครั้งนั้นๆ จะเกิดผลสำเร็จได้ง่าย ในทางตรงกันข้ามถ้าวัตถุประสงค์ของทั้งสองฝ่ายไม่ตรงกัน ผู้รับสารอาจมีปฏิกิริยาต่อสารผิดไปจากความตั้งใจของผู้ส่งสาร ซึ่งจะทำให้การสื่อสารไม่บรรลุเป้าหมายหรือไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของผู้ส่ง ทำให้การสื่อสารในครั้งนั้นๆ เกิดความล้มเหลว (Communication breakdown) ดังนั้นในการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร ผู้ส่งต้องมีความชัดเจนทั้งในตนเองและต้องเรียนรู้ความต้องการของผู้รับ ซึ่งวัตถุประสงค์ของผู้รับสารประกอบด้วย

3.1 เพื่อแจ้งให้ทราบ คือต้องการจะบอกกล่าว หรือชี้แจงข่าวสาร เรื่องราว เหตุการณ์ข้อมูล หรือสิ่งอื่นใด

3.2 เพื่อสอนหรือให้การศึกษา คือผู้ส่งสารมีความต้องการที่จะสอนวิชาความรู้หรือเรื่องราวที่เป็นวิชาการให้ผู้รับสารได้รับความรู้เพิ่มเติม

3.3 เพื่อสร้างความพอใจหรือให้ความบันเทิง คือต้องการที่จะให้เกิดความรื่นเริง บันเทิงใจ จากสารที่ผู้ส่งสารส่งออกไป ทั้งในรูปของการพูด การเขียน หรือการแสดงอาการท่าทาง เช่น นวนิยาย เพลงละคร เกมโชว์

4. รูปแบบการสื่อสาร(Model of public relations)

แบบจำลองการประชาสัมพันธ์ 4 แบบ (Four classic model of public relations) ประกอบด้วย 1)แบบจำลองที่ 1 การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร (Press A gentry/Publicity) 2) แบบจำลองที่ 2 ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ (Public Information) 3) แบบจำลองที่ 3 การสื่อสารสองทางแบบอสมมาตร (Two-way Asymmetric) และ 4) แบบจำลองที่ 4 การสื่อสารสองทางแบบสมมาตร (Two-way Symmetric) (Grunig and Grunig, 1992) มีรายละเอียดดังนี้

4.1 แบบจำลองที่ 1การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร (Press A gentry/Publicity)มีการสื่อสารแบบทางเดียว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการโน้มน้าวใจผู้รับสาร ส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารผ่านสื่อมวลชน ซึ่งข้อมูลข่าวสารนั้นอาจเกินความเป็นจริง หรือบิดเบือนความจริง หรือให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน นักประชาสัมพันธ์ที่ใช้การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบนี้เป็นหลักได้แก่ นักประชาสัมพันธ์ด้านกีฬา โรงภาพยนตร์ ดนตรี

4.2 แบบจำลองที่2ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ(Public Information)มีวัตถุประสงค์เพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางเดียวไม่จำเป็นว่าจะมุ่งเน้นไปที่การโน้มน้าวใจ ในการปฏิบัติงานจะยึดหลักการปฏิบัติตามอุดมการณ์ด้านวารสารศาสตร์คือเรื่องของความถูกต้องและครบถ้วน เลือกสื่อมวลชนเป็นช่อง

ทางการสื่อสารเบื้องต้น มีการค้นหาข้อเท็จจริงในการผลิตเนื้อหา แต่จะศึกษาข้อมูลด้านผู้บริโภคน้อย หน่วยงานที่ใช้วิธีปฏิบัติงานตามแบบจำลองนี้ส่วนมากได้แก่ รัฐบาล กลุ่มไม่หวังผลกำไร และสถาบันของรัฐ

4.3 แบบจำลองที่ 3 การสื่อสารสองทางแบบอสมมาตร (Two-way Asymmetric) มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้หลักจูงใจตามหลักทฤษฎีทางวิชาการ และเป็นการสื่อสารแบบ 2 ทางแบบไม่สมดุล ซึ่งหมายถึงการรับฟังความคิดเห็นเพื่อช่วยให้การสื่อสารทำให้เกิดความเข้าใจ ผู้รับสารได้ดีขึ้นเพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดในการชักจูงใจแบบจำลองนี้เริ่มใช้ในหน่วยงานด้านการตลาด การโฆษณาในธุรกิจคู่แข่ง และหน่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์

4.4 แบบจำลองที่ 4 การสื่อสารสองทางแบบสมมาตร (Two-way Symmetric) มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน และเป็นการสื่อสาร 2 ทางแบบสมดุล มีการนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะการศึกษาการรับรู้ของสาธารณชนที่มีต่อองค์กร และมีการพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานและนโยบายขององค์กรต่อสาธารณชน โดยผลการวิจัยที่ได้จะนำไปเป็นข้อเสนอแนะในการจัดการเพื่อให้เกิดผลจากการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง ซึ่งองค์กรที่นำแบบจำลองนี้มาใช้ในปัจจุบันได้แก่ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวาระประเด็นต่างๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภาวะวิกฤตและความเสี่ยง และการวางแผนเชิงกลยุทธ์

กล่าวโดยสรุป การสื่อสาร คือการสื่อความหมาย หรือการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดระหว่างบุคคล เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเรื่องราวระหว่างกัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีอยู่ในสังคมมนุษย์ การสื่อสารจึงมีความสำคัญทั้งในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล สังคมธุรกิจ การค้า อุตสาหกรรม การเมือง การปกครอง และการศึกษา การสื่อสารเป็นพื้นฐานของการติดต่อของกระบวนการสังคม ยิ่งสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้นและประกอบด้วยคนจำนวนมากขึ้นเท่าใด การสื่อสารยังมีความซับซ้อนและสร้างความไม่เข้าใจและไม่แน่ใจแก่สมาชิกในสังคม จึงต้องอาศัย การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา การสื่อสารเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยมีองค์ประกอบต่างๆ คือ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางในการส่งสาร และผู้รับสาร และพฤติกรรมหรือผลที่เกิดจากการสื่อสารที่จะเกิดผลสำเร็จ ต้องอาศัยคุณสมบัติของผู้รับสารและผู้ส่งหลายด้านประกอบกัน คือ ความรู้ความสามารถทั่วไป มีทักษะในการสื่อสาร มีเจตคติที่ดี และเข้าใจพื้นฐานทางสังคม วัฒนธรรม รวมถึงการกำหนดกรอบหรือประเด็นที่จะทำการสื่อสาร โดยจะต้องประมวลความรอบด้านของกระบวนการสื่อสาร คือ ความต้องการของผู้ส่งและผู้รับต้องตรงหรือใกล้เคียงกัน จึงจำเป็นที่ผู้ส่งสารต้องมีข้อมูลความต้องการของผู้รับสาร เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดเนื้อหาและช่องทางการสื่อสารที่สมดุลสอดคล้องกันทั้งสองฝ่าย เพื่อให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ยังต้องอาศัยปัจจัยด้านสื่อและเทคนิคในการสื่อสาร โดยรวมถึงเทคนิคในการใช้สื่อแต่ละประเภทเพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี

1. ความเป็นมาเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี

สันติภาพเป็นสิ่งสำคัญทางสังคม เป็นภาวะที่ทำให้สังคมสงบสุข นับตั้งแต่ปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา นานาประเทศได้ตระหนักถึงภัยมหาศาลของสงคราม และความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องเสริมสร้างสันติภาพและดำรงรักษาไว้ให้ได้ จึงได้ร่วมกันก่อตั้งสหประชาชาติขึ้น ซึ่งนับเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน คือ เพื่อส่งเสริมและธำรงรักษาสันติภาพของโลก องค์การระหว่างประเทศซึ่งอยู่ในเครือข่ายของสหประชาชาติที่มุ่งหวังเสริมสร้างสันติภาพ โดยเน้นการศึกษาเป็นสำคัญ คือ องค์การยูเนสโก (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) ซึ่งถือกำเนิดจากความปรารถนาของนักการศึกษาที่จะสร้างองค์กร เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างชาติในทางการศึกษาขึ้น ซึ่งองค์การนี้มีความเชื่อว่า การศึกษาเป็นขบวนการของชีวิต สังคม ซึ่งปัจเจกชนก็ดีหรือกลุ่มทางสังคมก็ดี เรียนรู้ที่จะพัฒนาสมรรถภาพ ทักษะ ทักษะ ความสามารถและความรู้ส่วนบุคคลเพื่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชนทั้งระดับชาติและนานาชาติ ดังนั้นการศึกษานับว่ามีความสำคัญในการเสริมสร้างค่านิยมที่มุ่งเน้นความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างชาติ อันเป็นทางนำไปสู่สันติภาพของโลก การศึกษาเพื่อสันติภาพจะได้ผลก็ต่อเมื่อมิติที่กว้างไกลระดับนานาชาติ (International dimension) และทัศนะที่ครอบคลุมไปทั่วทั้งโลก (global perspective) ได้รับการส่งเสริมในทุกระดับชั้น และรูปแบบของการศึกษาและการเรียนการสอนจะต้องเน้นถึงความเข้าใจและการยอมรับบุคคลทั่วไป ยอมรับวัฒนธรรม อารยธรรม ค่านิยมและวิถีชีวิตของบุคคลอื่น ต้องเน้นถึงสิทธิและหน้าที่ของแต่ละคนในฐานะที่เป็นปัจเจกชนหรือรวมกันเป็นกลุ่มสังคม และสิทธิหน้าที่ที่แต่ละชาติมีต่อชาติอื่น (General Conference of UNESCO at its eighteenth (18th) อ้างถึงใน วิไล ณ ป้อมเพชร, 2552: 306) การศึกษาเรื่องสันติภาพนั้น จะต้องทำความเข้าใจกับความหมายของคำว่า “สันติภาพ” ก่อนซึ่งมีผู้ให้ความหมายของสันติภาพ ไว้ดังนี้

โยฮัน กัลตุง (Johan Galtung, 1996: 9) นิยามไว้ 2 ความหมาย ความหมายแรกคือ สันติภาพหมายถึง การปราศจากซึ่งสภาวะความรุนแรงทุกชนิด ทั้งความรุนแรงทางตรงความรุนแรงเชิงโครงสร้างและความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ส่วนความหมายที่สอง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความขัดแย้ง โดยไม่ใช้ความรุนแรงและอย่างสร้างสรรค์

กูสมัน (Guzman, 2001) ให้นิยามของสันติภาพไว้ว่า “สันติภาพนั้นเกิดจากการตื่นตัวของผู้คนในแต่ละชุมชนที่จะสร้างสังคมแห่งสันติสุขในบริบทของแต่ละชุมชนเอง”

สันติศึกษา เป็นการศึกษาทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาวะ/เงื่อนไขที่ช่วยให้ความรุนแรงสามารถลดลงได้โดยสันติวิธีและเนื่องจากสภาวะดังกล่าวคือ “สันติภาพ” ซึ่งมีความหมายครอบคลุมทั้งสันติภาพทางตรง เชิงโครงสร้างและเชิงวัฒนธรรม (ชาญชัย ชัยสุโกศล 2551: 4)

ทฤษฎีสันติภาพในมุมมองของนักสังคมวิทยาแท้จริงแล้วก็คือการศึกษาธรรมชาติของมนุษย์และธรรมชาติของสังคมมนุษย์ที่มีความโน้มเอียงไปในการเกือกรุ่นกัน พึงพากัน พร้อมทั้งจะยอมรับซึ่งกันและกัน รวมถึงการอยู่ร่วมกันของมนุษย์โดยปราศจากความรุนแรงในทุกรูปแบบซึ่งเรียกลักษณะของสังคมดังที่กล่าวมานี้ว่าเป็นสังคมที่มีความสันติสุข (เอกพันธ์ ปิณฑวนิชม.ป.ป.: 1)

2. ประวัติความเป็นมาของการศึกษาปรัชญาสันติภาพในโลกตะวันตก

การศึกษาปรัชญาสันติภาพร่วมสมัยในโลกตะวันตกนั้นสามารถแบ่งได้เป็นระยะๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ระยะที่หนึ่ง คือการศึกษาสันติภาพเชิงลบและการศึกษาสันติภาพในแง่ลบของการศึกษาสงครามในบริบททางวิทยาศาสตร์ระยะนี้การศึกษาเรื่องสันติภาพนั้นเกิดขึ้นจากสาเหตุหลายประการแต่ประการที่สำคัญที่สุดก็คือความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงสภาวะที่ผู้คนต้องเจ็บป่วยล้มตายเนื่องจากผลของสงคราม ซึ่งการศึกษาสันติภาพในระยะนี้ก็มีผลสอดคล้องกับช่วงเวลาในโลกตะวันตกเพิ่งจะผ่านสงครามโลกครั้งที่หนึ่งมาหมาดๆ ชาวยุโรปได้รับความทุกข์อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากสงครามครั้งนั้นอย่างมากดังนั้นการศึกษาทฤษฎีสันติภาพในยุคนั้นจึงเน้นไปที่การศึกษาสงครามและความเกี่ยวเนื่องของสงครามต่อสภาวะที่ก่อให้เกิดความไม่มีสันติภาพการศึกษาช่วงนี้มีประเด็นทางความคิดที่น่าสนใจอยู่หลายประการ ดังนี้

2.1.1 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพของ (สภาวะ) สงคราม ซึ่งมีการศึกษาถึงสาเหตุของการทำสงครามโดยอิงหลักวิทยาศาสตร์โดยการวิเคราะห์นำมาซึ่งความเห็นว่าสงครามก่อกำเนิดจากการที่มนุษย์มอง พวกเดียวกันเป็น “เรา” และมองผู้อื่นเป็น “เขา” ดังนั้นสงครามก่อกำเนิดโดยความมุ่งหมายที่จะจัดความเป็นอื่นออกไปจากกลุ่มสังคมที่แสดงความเป็น “เรา” ตามหลักทฤษฎี “Polemology” (สงครามต่อต้านผู้ที่แปลกแยกจากเรา) นักวิชาการที่มีชื่อเสียงในยุคนี้นี้คือ Kenneth Boulding, Herbert Kelman, และ นักคณิตศาสตร์ที่โด่งดัง Anatol Rapoport ผู้คิดค้น ทฤษฎีเกมส์ทฤษฎีโครงข่ายสังคม และอีกหลายทฤษฎี

2.1.2 ความพยายามที่จะอธิบายทฤษฎีสันติภาพตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจในแบบตะวันตกที่ให้ความสำคัญกับ “ความทันสมัย” (แบบตะวันตก) “แบบอย่างตะวันตก” “ชาวผิวขาว” และ “ความเป็นชาย”

2.1.3 ความต่างระหว่างสงครามต่อ “เขา” (Polemos) และสงครามภายใน “Stasis” (civil war) – no war is civil (Guzman, 2001: 62–63) นักคิดหลายท่านในยุคนี้นี้เห็นว่าถ้าต้องการสันติภาพ (เรา) ต้องเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับสงคราม (ในสุภาษิตไทยมีคำกล่าวว่า “แม้หวังตั้งสงบจงเตรียมรบให้พร้อมพร้อม” ซึ่งน่าจะตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดแบบเดียวกัน)

2.1.4 ในยุคนี้นี้คำจำกัดความของ “สันติภาพ” ก็คือ สถานะที่ปราศจากสงคราม

2.1.5 ความขัดแย้งถูกมองว่าเป็นเงื่อนไขด้านลบ ซึ่งสามารถแก้ไขได้ด้วย “วิธีการแก้ไขความขัดแย้ง” (Conflict resolution)

2.1.6 การช่วยเหลือทางมนุษยธรรมก็ถูกจำกัดภายใต้ทัศนคติในแบบตะวันตกสมัยใหม่คนขาวและเพศชาย (ซึ่งเป็นผลสะท้อนความคิดในช่วงที่ชาวตะวันตกเป็นเจ้าอาณานิคม)

2.2 ระยะที่สอง คือระยะที่สันติภาพถูกนำมารวมไว้กับการพัฒนา ในยุคนี้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพนั้นดำเนินไปพร้อมกับการพัฒนาในด้านต่างๆ การศึกษาเรื่องสันติภาพและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพก็มีการพัฒนาขึ้นและมีการอธิบายแนวคิดต่างๆ ที่สลับซับซ้อนมากขึ้นในยุคนี้การศึกษาปรัชญาสันติภาพได้รับการยอมรับมากขึ้น มีการจัดตั้งสถาบันที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยสันติภาพ ความรุนแรงความ

ขัดแย้งและสันติวิธีขึ้นมากมายในทวีปยุโรป อเมริกาและประเทศญี่ปุ่น ในปีค.ศ. 1959 โยฮัน กัลตุงได้ก่อตั้งสถาบันวิจัยสันติภาพขึ้น ณ กรุงออสโลประเทศนอร์เวย์นักวิชาการท่านนี้ได้ชื่อว่าเป็นบิดาของสันติวิธีร่วมสมัยและเป็นผู้ที่ทำให้คำจำกัดความของสันติภาพเชิงบวก สันติภาพเชิงลบ ความรุนแรงทางโครงสร้างและวัฒนธรรม ฯลฯ ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าและงานวิจัยในยุคนี้มักจะตั้งอยู่บนฐานความคิดในเรื่องสันติภาพเชิงบวกและการวิเคราะห์ความรุนแรงทางโครงสร้างรวมทั้งการสร้างคามยุติธรรมและความเท่าเทียมกัน นอกเหนือไปกว่านั้นด้วยแนวคิดที่ว่าการพัฒนา (สังคม)ซึ่งเป็นรากฐานของการตอบสนองความต้องการพื้นฐานนั้นเป็นเครื่องมือที่จะเสริมสร้างศักยภาพของมนุษย์หลายองค์กร(หรือรัฐ) จึงริเริ่มโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาต่างๆ ความรุนแรงทางโครงสร้างถูกนำไปใช้ในการอธิบายความไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศโลกที่สาม ซึ่งในทางการเมืองประเทศที่พัฒนาแล้วบางประเทศก็ใช้เงื่อนไขนี้ในการแทรกแซงการเมืองในประเทศอื่นๆภายใต้คำอธิบายของการพัฒนา ซึ่งนักคิดหลายท่านให้คำจำกัดความพฤติกรรมเช่นนี้เป็นรูปแบบใหม่ของการล่าอาณานิคม และในหลายๆกรณีด้วยข้ออ้างในเรื่องการพัฒนาก็ถูกนำไปใช้ในการหยุดการแพร่กระจายของลัทธิคอมมิวนิสต์(ซึ่งเป็นปฏิปักษ์โดยตรงของระบอบทุนนิยมในโลกใหม่)อันเนื่องมาจากแรงผลักดันของแนวคิด“การพัฒนานำพาสันติภาพ(สุข)” จึงทำให้เกิดการก่อตัวขององค์กรเอกชน (เพื่อการพัฒนา) ที่เราเรียกว่า Non-Governmental Organization หรือ NGO ที่เรารู้จักกันดีในองค์กรเอกชนเหล่านี้มีหลายองค์กรที่เป็นองค์กรขนาดใหญ่และทำงานในหลายๆ ประเทศซึ่งเรามักจะเรียกว่า International Non- Governmental Organization (INGO)

2.3 ระยะที่สาม คือระยะที่ผู้คนเริ่มให้ความสำคัญกับการลดกำลังอาวุธให้มีความสำคัญกับเรื่องความเท่าเทียมกันทางเพศและการดูแลผู้พลพในระยนี้สันติศึกษาไม่มีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดไปจากยุคก่อนหน้ามากนักกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพและสันติวิธีจะมุ่งเน้นไปที่การร่วมมือกัน (ทางสังคม) ในความพยายามที่จะกดดันให้ประเทศ(รัฐ) ต่างๆทั่วโลกได้ตระหนักถึงภัยอันตรายของการแข่งขันกันสะสมอาวุธยุทธโปกรณ์และการรณรงค์การลดอาวุธ ประจําการเพื่อลดความตึงเครียดระหว่างรัฐในบรรดาอาวุธที่อยู่ในเป้าหมายการจำกัดจำนวนที่สำคัญก็คืออาวุธนิวเคลียร์ในยุคนี้สันติวิธียังให้ความสำคัญกับการเคลื่อนไหวที่จะสร้างความยอมรับ (ที่เท่าเทียมกัน) ระหว่างเพศหญิงและเพศชาย มีการเรียกร้องให้องค์กรทั้ง ภาครัฐและเอกชนเห็นความสำคัญและปฏิบัติต่อผู้หญิงด้วยมาตรฐานเดียวกันกับผู้ชาย และด้วยเหตุการณ์ของสงครามกลางเมืองในหลายพื้นที่นักสันติวิธีในยุคนี้ก็ได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้พลพอันเนื่องมาจากภัยสงครามนอกเหนือไปกว่านั้นในจำนวนผู้พลพเหล่านี้ก็มีผู้คนจำนวนไม่น้อยที่อพยพด้วยเหตุผลทางการเมืองและเหตุผลทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ซึ่งไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตามมาตรฐานการดำรงชีวิตของคนกลุ่มนี้ก็ต่ำกว่าระดับที่ยอมรับได้

2.4 ระยะที่จะก้าวไปสู่อนาคต อาจจะกล่าวได้ว่าระยะนี้ก็คือเวลาตั้งแต่ปัจจุบันนี้เป็นต้นไปสิ่งที่นักสันติศึกษาพยายามที่จะผลักดันให้เกิดขึ้นในสังคมก็คือวัฒนธรรมและวิธีการที่จะนำไปสู่การสร้างสันติภาพ เราต้องการให้การศึกษาทางสันติภาพ ขยายขอบเขตให้กว้างขวางขึ้นเพื่อ สังคมในวงกว้างจะเข้าใจว่าสันติภาพ รวมทั้ง สันติวิธีความขัดแย้งและความรุนแรง ไม่ใช่เรื่องที่ไกลตัวหรือเป็นเรื่องที่มีความ

สลับซับซ้อนจนยากที่จะเข้าใจ นักสันติศึกษาต้องแสดงให้เห็นว่าแนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพ สันติวิธีความขัดแย้งและความรุนแรงนั้นเป็นเรื่องที่สามารถจะเข้าใจและวิเคราะห์ได้โดยอาศัยความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์

2.5 ระยะปัจจุบันการพัฒนาของสันติศึกษาได้มีการขยายกรอบการศึกษาไปครอบคลุม แนวความคิดที่หลากหลายมากขึ้นซึ่งในแง่ของสังคมวิทยาแล้วความเชื่อมโยงกันของแต่ละอนุภาคของสังคมล้วนเป็นสิ่งที่สำคัญควรค่าแก่การศึกษาทั้งสิ้น แนวคิดของสันติศึกษาในยุคนี้เริ่มจากการล่มสลายของกำแพงเบอร์ลิน ซึ่งในทางสัญลักษณ์แล้วเปรียบได้กับการล่มสลายของลัทธิคอมมิวนิสต์ในยุโรปตะวันออก ในช่วงของการเปลี่ยนถ่ายทางสังคมครั้งนี้กูสมันได้เสนอแนวคิดที่ว่าสังคมโลกนั้นมีวิวัฒนาการมาจากวัฒนธรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้ของสงครามและความรุนแรงมาเป็นระยะเวลานานมาแล้ว น่าจะถึงเวลาที่มนุษยชาติร่วมกันสร้างวัฒนธรรมที่จะนำมนุษย์ไปสู่สังคมที่มีความสันติสุขและสังคมสันติสุขก็จะสร้างสันติวัฒนธรรมต่อเนื่องกันไปวัฒนธรรมสันติและสันติวัฒนธรรมนั้นจะเกิดขึ้นได้ จากปัจจัยที่สำคัญหลายประการดังต่อไปนี้

2.5.1 การมีทัศนคติและมาตรฐานร่วมกันในเรื่องของความยุติธรรม ซึ่งมาตรฐานเหล่านี้ต้องประกอบไปด้วยปัจจัยพื้นฐานที่มีมาในอดีตแต่ต้องเพิ่มขยายให้รวมถึงปัจจัยพื้นฐานที่ไม่ใช่วัตถุเช่นเอกลักษณ์อัตลักษณ์อิสราเอล เสรีภาพ ฯลฯ

2.5.2 ต้องตอบคำถามให้ได้ว่าความจำเป็นพื้นฐานที่กล่าวไปนั้นจะได้รับคำจำกัดความโดยที่สังคมกำหนดให้เป็นพื้นฐานที่เป็นมาตรฐานหรือเป็นการสร้างสรรค์ในแนวคิดที่ใช้ร่วมกันได้

2.5.3 ต้องให้ความสำคัญกับความหมายของความยุติธรรม ว่าความยุติธรรมนั้นจะเป็นการปรับเปลี่ยนของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพึงพอใจต่อปัจจัยพื้นฐานนั้นๆ ในกรณีนี้(ความยุติธรรม)ก็จะมีแนวทางและเคลื่อนไหวเสมอ หรือถ้ามองความยุติธรรมในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งความยุติธรรมในรูปแบบนี้ก็จะเป็อุปสงค์ของการหาข้ออ้างของการไม่ยอมรับ (กลุ่มที่ไม่ใช่พวก) การจำกัดขอบเขต หรือการหาประโยชน์จากผู้อื่น ซึ่งความยุติธรรมประเภทหลังนี้จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการฉวยโอกาสได้

2.5.4 กรอบความคิดแนวใหม่อาจจะต้องอยู่นอกกรอบเดิมหรือการเติมเต็มกรอบเดิมอาจจะต้องคิดนอกกรอบ ปรัชญาสันติภาพและสันติวัฒนธรรมควรจะประกอบไปด้วยแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้คือ

2.5.4.1 โลกที่คำนึงความมั่นคงของสังคมมนุษย์โดยรวมซึ่งความมั่นคงของสังคมโลกที่ว่านี้จะอยู่เหนือความสำคัญของความเป็นชาติซึ่งการดำรงอยู่ในลักษณะเช่นนี้เอามาบูรเออลคานที่ได้อธิบายไว้ว่ามนุษย์แต่ละคนมีความสามารถในการเปิดใจให้รับรู้และเข้าใจในความแตกต่างหลากหลายของกันและกันได้แต่สังคมมนุษย์ไม่ควรยอมรับการถูกบังคับให้ยอมรับ

2.5.4.2 สิทธิในการเป็นประชากรโลก ซึ่งจะทำให้ผู้ที่มิสิทธินี้จะได้รับการคุ้มครองในฐานะผู้ที่ได้รับการต้อนรับมากกว่าการถูกรอนสิทธิในฐานะที่เป็น “ผู้อื่น”

2.5.4.3 สิทธิในการเป็นประชากรโลกอันจะนำมาซึ่งการกระทำต่อกันในสถานะที่เป็นมนุษย์ดุษฎีเดียวกัน ซึ่งเอมมานูเอลคานท์ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่ามนุษย์มีศักยภาพในการสร้างความรุนแรงเฉกเช่นเดียวกับการสร้างสันติภาพ แต่เขาเชื่อว่าถ้าเราปรารถนาจะให้ผู้อื่นทำดีกับเรา เราก็ย่อมจะทำดีกับผู้อื่นดุษฎีเดียวกัน

2.5.4.4 สิทธิในการเป็นประชากรโลก ซึ่งจะนำมาซึ่งความชอบธรรมที่จะเป็นในสิ่งที่แตกต่าง หรืออยู่ในวัฒนธรรมที่ต่างไป

2.5.4.5 สิทธิในการเป็นประชากรโลก มีอำนาจเหนือกว่าความสัมพันธ์ของโลกาภิวัตน์ การครอบครองทรัพย์สินและการแลกเปลี่ยน เพราะกิจกรรมที่เป็นความสัมพันธ์ภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์ นั้นไม่ได้แปลแยกสิทธิของมนุษย์แต่ละคนบนพื้นโลก เพราะมนุษย์แต่ละคนก็ยังมีสิทธิต่อผิวโลกในความเท่าเทียมกัน

2.5.4.6 สิทธิในการเป็นประชากรโลกก็คือ สิทธิที่จะได้รับการต้อนรับอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม เนื่องด้วยความเชื่อที่ว่ามนุษย์แต่ละคนนั้นมีสิทธิที่จะอยู่บนโลกใบนี้เท่าๆกัน เพราะฉะนั้นไม่ว่ามนุษย์ผู้นั้นจะอยู่ที่ใดก็ตามย่อมจะดำรงไว้ซึ่งสิทธินั้นโดยสมบูรณ์

2.5.4.7 สิทธิในการเป็นประชากรโลกควรที่จะปกป้องรักษามนุษย์จากความรุนแรง

2.5.4.8 สิทธิในการเป็นประชากรโลกย่อมจะทำให้มนุษย์ยอมรับในสิทธิของผู้อื่นและพร้อมที่จะเข้าใจสังคมและวิถีการปกครองของผู้คนในสังคมที่แตกต่างจากที่ตนอยู่ด้วยเหตุที่มนุษย์ไม่สมบูรณ์แบบเราจึงไม่สามารถบอกได้ว่าเรดีกว่าคนอื่นหรือสังคมเรดีกว่าสังคมอื่น

2.5.4.9 สิทธิในการเป็นประชากรโลกย่อมรักษาไว้ด้วย สิทธิที่จะได้รับและเข้าถึงการพัฒนาและการปกครองโดยประชาชนในรูปแบบของประชาธิปไตยที่มีความสมบูรณ์มากที่สุดการที่มนุษย์สามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างต่อเนื่องจะเป็นเครื่องมือที่จะให้สังคมมนุษย์ได้เริ่มที่จะก้าวเข้าสู่การปกครองที่เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงได้

3. การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดี

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2552: 248) ได้ให้ความหมายของการศึกษากับสันติภาพไว้ 2 ลักษณะ คือ นัยแรก หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของสันติภาพ (education about peace) เป็นการเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของสันติภาพ ซึ่งเป็นความหมายที่กว้างและใช้มานานแล้ว และอีกนัยหนึ่ง คือ การศึกษาเพื่อสร้างสันติภาพ (education for peace) เป็นการศึกษาเพื่อดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสันติภาพ (peace activities) โดยมุ่งแก้ปัญหาหรือสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นนั้น เน้นหนักเนื้อหาและกระบวนการทางการศึกษา เพื่อให้การศึกษาเป็นไปเพื่อสร้างความสงบสุขในตัวมนุษย์ สันติสุขในสังคมและสันติภาพขึ้นในโลก ดังนั้นเมื่อพูดถึงสันติศึกษา (peace education) ต้องกำหนดให้ชัดว่ามีความหมายถึง peace studies หรือ education for peace

ในช่วงปี 1970 เป็นมา เริ่มปรากฏชัดขึ้นว่า สันติศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อสันติภาพมากขึ้น เน้นหนักไปที่ผลการปฏิบัติมากขึ้น ดังนั้นความหมายของสันติศึกษาในปัจจุบันจึงเน้นหนักไปที่การจัด

การศึกษาเพื่อให้เกิดสันติภาพมากขึ้น ในขณะที่สันติศาสตร์ เป็นเรื่องของการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับสันติภาพโดยตรง ซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว การจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดสันติภาพขึ้นได้ ย่อมต้องอาศัยเนื้อหาเกี่ยวกับสันติภาพมาช่วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (ไพฑูรย์สินลาร์ตัน 2552: 249)

จุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดการศึกษาเรื่องของการศึกษากับสันติภาพนั้น มาจากสงครามและความขัดแย้งเป็นหลักใหญ่ แนวคิดเรื่องของสันติศึกษาเริ่มมีบทบาทกว้างขวางนับแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษแรกๆ (1950-1960) องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้ส่งเสริมในเรื่องของความเข้าใจอันดีระหว่างชาติอย่างกว้างขวาง (education for international understanding) ซึ่งองค์การยูเนสโก ได้กำหนดหลักสำคัญของนโยบายทางการศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ ไว้ดังนี้

- สร้างมิตรระหว่างชาติและการมองโลกอย่างกว้างๆ ในการศึกษาทุกระดับและในทุกรูปแบบ
- ก่อให้เกิดความเข้าใจและการเคารพซึ่งบุคคลทุกชาติ ศาสนา วัฒนธรรมอารยธรรม ค่านิยมและแนวทางการดำรงชีวิต โดยสอนทั้งวัฒนธรรมเชื้อชาติของตนและวัฒนธรรมของชาติอื่น
- ก่อให้เกิดความตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันที่มีมากขึ้นระหว่างบุคคลและชาติต่างๆ ทั่วโลก
- ให้เกิดความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น
- การตระหนักถึงไม่เพียงแต่สิทธิ แต่คำนึงถึงหน้าที่ของบุคคล กลุ่มสังคมและชาติทั้งหลายจะต้องมีต่อกันและกัน
- การเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและร่วมมือกันระหว่างชาติ
- ความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะเข้าร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนของตนเองของประเทศของตนและโลกโดยทั่วไป

โดยองค์การยูเนสโก (UNESCO, 2009) ระบุว่าสังคมปัจจุบันเป็นสังคมการแข่งขันเพื่อความอยู่รอดของทุกคน การเปลี่ยนแปลงของสังคม การเมือง เทคโนโลยี เศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งนำไปสู่ความตึงเครียดและความขัดแย้งดังนั้นการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยองค์การยูเนสโกได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันว่าต้องอยู่บนพื้นฐานหลักการของความเท่าเทียมกันของมนุษย์ทุกคนประกอบไปด้วยสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ การเรียนรู้ที่จะรู้ การเรียนรู้ที่จะทำ และการเรียนรู้ที่จะเป็น เพื่อที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้เป็นอย่างดี แนวคิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ด้วยกันเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาความเข้าใจอันดีต่อกัน โดยต้องยอมรับและเคารพผู้อื่น ตระหนักถึงความแตกต่างและความหลากหลายของความเชื่อ ค่านิยมและวัฒนธรรม มองให้เป็นโอกาสมากกว่าที่จะเป็นอันตราย เห็นคุณค่าของความหลากหลายและซับซ้อนของวัฒนธรรมรวมทั้งเห็นเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า ซึ่งการที่บุคคลจะสามารถเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีนั้นจะต้องสามารถตระหนักรู้ธรรมชาติตนเอง การบริหารจัดการตนเอง ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพ การตระหนักรู้สังคมที่อยู่รอบตัว มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งมีทักษะทางสังคม ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทักษะในการแก้ปัญหา เป็นต้น

เห็นได้ชัดว่า เรื่องของความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ ได้พัฒนาขึ้นเป็นเรื่องของการศึกษา กับสันติภาพอย่างชัดเจน และเริ่มมีบทบาทมากขึ้นตามลำดับ เช่น ได้มีการจัดตั้ง ศูนย์เพื่อการเปลี่ยนแปลงอย่างสันติ (Center for Peaceful Change) การจัดตั้งสมาคมนักการศึกษานานาชาติเพื่อสันติภาพของโลก นอกจากนี้สมาคมนิเทศและพัฒนาหลักสูตรของสหรัฐอเมริกาได้จัดทำรายงานประจำปีเรื่อง Education for Peace : Focus on Mankind ขึ้น เพื่อทำความเข้าใจและพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสันติภาพ ซึ่งเน้นพิเศษในเรื่องของสันติศึกษา (ไพฑูรย์สินลาร์ตัน 2552: 251-252)

สำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับสันติศึกษานั้น เวอร์เนอร์ (Werner 2528 อ้างถึงในไพฑูรย์ สินลาร์ตัน 2552: 257) กล่าวว่า มีลักษณะเด่นอยู่ 3 ประการ คือ แบบที่ 1 เน้นที่ข้อมูล (focus on information) แบบที่ 2 เน้นที่ประเด็นปัญหา (focus on issues) แบบที่ 3 เน้นที่ทัศนคติและความรู้สึก (focus on attitudes and emotions) โดยได้ชี้ว่า แบบที่ 1 การให้ข้อมูลนั้นเป็นความจำเป็นที่จะให้คนรู้จักเลือกและตัดสินใจได้ ซึ่งประเด็นนี้เป็นประเด็นที่น่าถกเถียง เพราะการที่ผู้เรียนจะมีการตัดสินใจหรือนำไปสู่ข้อสรุปได้ด้วยการเพียงแต่รู้ข้อมูลนั้น ย่อมไม่เป็นหลักประกันที่ดีพอ นอกจากนั้นยังมีประเด็นในแง่ของการเลือกข้อมูลที่จะมาสอนด้วย ส่วนประเด็นที่กล่าวถึงปัญหานั้น เป็นการใช้ข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจ วิเคราะห์และประเมินประเด็นปัญหาต่างๆ รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ดีขึ้น เพราะทำให้การมองประเด็นเกี่ยวกับสันติศึกษาชัดเจนตรงต่อปัญหามากขึ้น สอดคล้องกับธรรมชาติของสันติศึกษามากขึ้น เป้าหมายก็เพื่อให้การศึกษาในประเด็นหรือปัญหา ไม่ใช่แต่เพียงให้รู้บางจุด จุดนี้เองที่สับสนเกี่ยวกับประเด็นที่ 3 ที่สันติศึกษาควรเน้นไปในด้านของทัศนคติ โดยเฉพาะทัศนคติในด้านของความหวังและอนาคตที่มนุษย์จะกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงได้ ทัศนคตินี้ตรงกับข้อเสนอของคณะทำงานเกี่ยวกับสันติศึกษาของออสเตรเลียที่ว่า สันติศึกษานั้นจะต้องสนับสนุนให้เกิดคุณลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ คือความหวังและจินตนาการ (hope and imagination) ความหวังที่เชื่อว่าเราจะเปลี่ยนสังคมโลกที่เราอาศัยอยู่ได้ นั่นก็คือ ในการดำเนินการของสันติศึกษานั้น ต้องสอนให้เด็กมีความหวังที่จะแก้ไขปรับปรุงสังคมและโลกที่เราอยู่ให้เป็นสังคมที่สันติและเป็นโลกที่มีสันติภาพให้ได้ และเมื่อมีความหวังเช่นนั้นแล้ว ก็จะมีแนวคิดและจินตนาการที่จะแสวงหาวิธีที่จะไปถึงความหวังนั้นได้ ซึ่งต้องเกิดจากกระบวนการสนทนา อภิปราย วิเคราะห์ วิจัย ดังข้อเสนอของ โยฮัน กัลตุง (Johan Galtung อ้างถึงในไพฑูรย์ สินลาร์ตัน 2552: 258)

สำหรับประเทศไทยนั้น สุขุม เฉลยทรัพย์ (2552: 1) กล่าวว่า สังคมไทยขาดความสมานฉันท์ ถือเป็นวิกฤตปัญหาระดับชาติที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมรวมถึง สถาบันอุดมศึกษา อันเป็นเสาหลัก ด้านการพัฒนาวิทยาการ ภูมิปัญญา ตลอดจนอบรมบ่มเพาะทัศนคติ ความคิด และความรู้ความสามารถให้แก่ทรัพยากรมนุษย์ จึงจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในการกอบกู้ความสมานฉันท์ ซึ่งความหมายถึงโดยทั่วไป หมายถึง ความพอใจร่วมกันความเห็นพ้องกัน หรือในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Reconciliation” ซึ่งหมายถึงการประนีประนอมการไกล่เกลี่ย การทำให้ปรองดอง การทำให้คืนดีกัน การทำให้ลงรอยกัน หรือ หมายถึงการกลับเข้าสู่ความสัมพันธ์ฉันมิตรในหมู่คู่พิพาท การทำให้เรายอมรับในสิ่งที่ไม่ยอมรับ การทำให้เข้ากันได้และคงเส้นคงวา ให้เกิดขึ้นในสังคมไทยอีกครั้ง

4. เจตคติต่อการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี

4.1 ความหมายของเจตคติ

กู๊ด (Good, 1963: 1) ฮิลการ์ด (Hillgard, 1967:583-594) เทอร์สโตน (Thurstone, 1967: 77) ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ในทฤษฎีเดียวกันว่า หมายถึงท่าที ความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หลังจากที่ถูกบุคคลได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้น ซึ่งแสดงออกในลักษณะที่เอนเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง เช่น รักเกลียด พอใจหรือไม่พอใจ และพร้อมที่จะเอนเอียงไปในลักษณะเดิมเมื่อประสบกับสิ่งนั้นอีก

แอน อนาสตาซี (Anne Anastasi, 1969: 480) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึงความโน้มเอียงที่แสดงออกว่าชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่างๆ เช่น เชื้อชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณีหรือสถาบันต่างๆ เจตคติไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่สามารถสรุปได้จากพฤติกรรมภายนอกทั้งที่ต้องใช้ภาษาหรือไม่ต้องใช้ภาษาก็ได้

แซลแมน และเซียร์ (Zellman and Sears, 1971: 27, 109-136) กล่าวว่า เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือได้รับประสบการณ์ จึงเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย โดยอาจเปลี่ยนแปลงจากบวกเป็นลบหรือจากลบเป็นบวกก็ได้

ยูพิน พิชิตกุล (2527: 13) กล่าวว่า เจตคติหมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอันเป็นสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น บุคคล วัตถุ เหตุการณ์ ซึ่งความรู้สึกนี้อาจจะเป็นไปได้ทั้งทางบวกหรือทางลบ

พรณี ข เจนจิต (2538:543) ได้กล่าวว่า เจตคติเป็นเรื่องของความรู้สึกทั้งที่พอใจและไม่พอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเกิดขึ้นได้จากสาเหตุหลายประการ เช่น เกิดจากประสบการณ์ของบุคคลนั้นโดยตรง หรืออาจเกิดจากการรับถ่ายทอดจากเจตคติเดิมที่มีอยู่แล้ว

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2544: 366) ให้ความหมายของเจตคติว่า เจตคติเป็นอักษณัติ (Disposition) หรือแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าซึ่งอาจเป็นได้ทั้งคน วัตถุ สิ่งของ หรือความคิด เจตคติอาจเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติบวกต่อสิ่งใด ก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติลบก็จะหลีกเลี่ยง

จากแนวคิดของนักจิตวิทยาและนักการศึกษา พอจะสรุปได้ว่า เจตคติหมายถึงความรู้สึกที่แสดงออกมาทางด้านความคิดเห็น หรือลักษณะท่าทาง ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ตอบสนองทั้งในทางดีหรือตรงข้าม หลังจากมีประสบการณ์ในด้านนั้นแล้ว ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เจตคติต่อการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี เป็นความรู้สึก ความคิดเห็นและทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อความหลากหลายของเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม

4.2 การวัดเจตคติ

เซคคันด์และแบคแมน (Second and Backman, 1964: 103) กล่าวว่า แบบวัดเจตคติแบบหนึ่งที่มีผู้นิยมใช้กันมาก คือ แบบวัดการประเมินค่าจากผลรวม (The Method of Summated Rating) ซึ่งเป็นวิธีการของลิเคิร์ต (Likert's Method) โดยมีหลักการอยู่ว่า ถ้าผู้ตอบได้คะแนนรวมจากแบบวัดมากเท่าใดก็แสดงว่าผู้ตอบมีเจตคติที่ดี วิธีการก็คือ สร้างข้อคำถามให้มีคำตอบแบบมาตรวัด 5 อันดับ คือ เห็น

ด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และกำหนดค่าคะแนนประจำข้อให้เป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

เทอร์สโตน (Thurstone, 1967: 77) ได้ให้ความเห็นว่า เจตคติจะวัดโดยตรงไม่ได้ หากต้องวัดจากการแสดงออกในรูปแบบของความคิดเห็น หรือภาษาพูด โดยการสร้างแบบวัดที่ตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความในแบบวัดเจตคติ

สุภาพ วาดเขียน (2525: 193) กล่าวว่า แบบวัดเจตคติต่างก็มีจุดอ่อนอยู่ที่ผู้ตอบสามารถบิดเบือนหรือหลอกลวงได้ จึงต้องการให้ผู้ตอบตอบคำถามอย่างจริงจัง ดังนั้นแบบวัดประเภทนี้ จึงสามารถวัดได้เฉพาะลักษณะซึ่งผู้ตอบสามารถจะให้คำตอบได้ หรือมีความประสงค์ที่จะให้คำตอบหรือเปิดเผยในสิ่งที่อยากจะเปิดเผย

อนันต์ จันทะกวี (2526:326) กล่าวว่า การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเป็นการวัดความสนใจและเจตคติที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด แต่ต้องอาศัยเวลาในการสังเกต ซึ่งครูผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตลอดทั้งภาคเรียน

จากการศึกษาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับเจตคติ พบว่าการวัดเจตคติให้ได้ผลที่ถูกต้องที่สุดนั้น นับเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก เนื่องจากเจตคติเป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกับจิตใจ ความคิดทั้งยังมีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งในการศึกษารุ่นนี้ผู้วิจัยวัดเจตคติต่อการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี โดยแบบวัดการประเมินคำตอบแบบมาตราวัด 5 อันดับ

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีและเจตคติต่อการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี ตามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ประมวลนำมาเป็นกรอบแนวคิดของความเข้าใจอันดีในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปเพื่อความเข้าใจอันดีสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ครั้งนี้ ดังนั้นความเข้าใจอันดี ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดีและมีทักษะในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม (UNESCO, 2009 ;Galtung, Johan ,1996, วไล ณ ป้อมเพชร 2552) โดย

- ความรู้หมายถึง รู้และเข้าใจความจริงของชีวิต เข้าใจตนเอง คนอื่นและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสังคมพหุวัฒนธรรม สันติภาพ และการจัดการความขัดแย้ง
- เจตคติ หมายถึง เคารพเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีจิตสาธารณะจิตสำนึกรับผิดชอบสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีความรักและเมตตา เห็นใจและให้อภัยผู้อื่น
- ทักษะ หมายถึง การใช้หลักศาสนา คุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิตมีทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและทักษะการใช้สันติวิธีในชีวิตประจำวัน

กระบวนการในการกำหนดนโยบายด้านการสื่อสารเพื่อความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาคความยากจน พัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ให้มีอาชีพสร้างงาน และสร้างรายได้ ได้รับบริการพื้นฐานที่จำเป็น ที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการศึกษาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ พร้อมกับดำเนินมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจ การลงทุน การพัฒนาเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติ ให้ขยายตัวมากขึ้น ขณะเดียวกันต้องเร่งสร้างความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม และคุ้มครองความปลอดภัยของประชาชนให้มีความเชื่อมั่น ไว้วางใจ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกฝ่ายเข้าร่วมสร้างความสมานฉันท์ และสันติสุขในสังคมควบคู่กันไปด้วย

1. การดำเนินงานด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์

การดำเนินงานด้านการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่นั้นมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ 2 หน่วย คือ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นหน่วยงานพิเศษเป็นรัฐบาลส่วนหน้า บริหารงานด้านการพัฒนาเสริมความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ

2. การปฏิบัติงานของเครือข่ายสื่อกรมประชาสัมพันธ์

2.1 สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานกลางทำหน้าที่กำหนดนโยบายแนวทางการประชาสัมพันธ์ ประสานมอบหมายงานให้หน่วยงานราชการสังกัดส่วนกลางและภูมิภาคตามภาคต่างๆ ได้ปฏิบัติบรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานสื่อสารประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจในชาติแบ่งส่วนรับผิดชอบและมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

2.1.1 ส่วนการประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ดำเนินการประชาสัมพันธ์ตามแผนการประชาสัมพันธ์แห่งชาติ แผนกรมประชาสัมพันธ์และกิจกรรมจากหน่วยงานต่างๆ ประสานและบริการข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนแผนงาน โครงการ/กิจกรรม ประสานแผนและให้ความร่วมมือสนับสนุนงานประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค องค์กรต่างๆ และภาคเอกชน ให้คำปรึกษา แนะนำดูแลด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการให้กับหน่วยงานราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

2.1.2 ส่วนสื่อประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่กำหนดแนวคิดในการพัฒนารูปแบบ/เนื้อหาของสื่อวางแผนและบูรณาการการใช้สื่อ กำกับดูแลการผลิตสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ ประสานการใช้งบประมาณและทรัพยากรเพื่อผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ภาครัฐและเอกชน วางแผนกลยุทธ์เพื่อการเผยแพร่สื่อ

2.1.3 ส่วนเครือข่ายการประชาสัมพันธ์มีหน้าที่ในการสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชน เพื่อขยายโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จัดทำโครงการ/กิจกรรมสัญจร เพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเชิงนโยบายทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

2.1.4 กลุ่มประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจ มีหน้าที่จัดทำ/ดำเนินการประชาสัมพันธ์ สถาบันพระมหากษัตริย์ จัดทำ/ดำเนินการประชาสัมพันธ์แผนเฉพาะกิจนโยบายเร่งด่วน ประสานการผลิตและ

เผยแพร่สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจในเชิงรุก ประสานความร่วมมือ และสนับสนุนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจ ในสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อประเทศชาติ จัดทำกลยุทธ์และมาตรการประชาสัมพันธ์ทั้งในส่วน Issue Management และ Crisis Management

2.1.5 ส่วนพัฒนาบุคลากรการประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพการประชาสัมพันธ์ วางแผนพัฒนาบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์พัฒนานวัตกรรมด้านวิชาชีพการประชาสัมพันธ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2.2 สำนักประชาสัมพันธ์เขต เป็นหน่วยงานราชการส่วนกลางตั้งอยู่ตามภาคต่างๆ รวม 8 เขต เป็นองค์กรหลักด้านการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารมวลชนในพื้นที่ เพื่อการพัฒนา การรักษาความมั่นคง วัฒนธรรมและภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ของรัฐ ตลอดจนการวางแผน กำกับดูแล นโยบาย แผนงาน และให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน ด้านการประชาสัมพันธ์แก่หน่วยงานในสังกัด มีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบในฐานะหน่วยงานประชาสัมพันธ์ส่วนกลาง ที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคของกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อกระจายโอกาสการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร สารความรู้ความบันเทิงเพื่อการแลกเปลี่ยนและพัฒนาและพัฒนาองค์ความรู้กับพี่น้องประชาชน องค์กรภาครัฐ เอกชน รวมทั้งสถาบันต่างๆ ในเขตพื้นที่ มีภารกิจหลักคือ

2.2.1 กำกับดูแล การปฏิบัติงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยในพื้นที่รับผิดชอบ

2.2.2 การประสานการดำเนินงานด้านนโยบายและแผนงาน ระหว่างหน่วยงานของกรมในราชการบริหารส่วนกลางกับราชการบริหารส่วนภูมิภาค

2.2.3 การฝึกอบรมบุคลากรของหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการสื่อสารมวลชนตามที่ได้รับมอบหมาย

2.2.4 ให้คำปรึกษาทางวิชาการประชาสัมพันธ์แก่หน่วยงานของรัฐในพื้นที่

2.3 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรหลักด้านการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และความรู้ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน “มีพันธกิจ (Mission)” ดังนี้

2.3.1 ผลิตและเผยแพร่รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร นโยบายของรัฐบาลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และสะท้อนปัญหาของประชาชนสู่รัฐบาล

2.3.2 ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น

2.3.3 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะด้านสื่อสารมวลชน พัฒนาปรับปรุงเทคโนโลยีการส่งกระจายเสียงให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการเข้าถึงครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย

เอกสารยุทธศาสตร์ และนโยบายความมั่นคงเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน

- 1.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของคน ชุมชน และพื้นที่เป้าหมายชายแดน
- 1.2 ยุทธศาสตร์การฝึกกำลังเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงบริเวณชายแดน
- 1.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาความร่วมมือชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 1.4 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

จังหวัดชายแดน 30 จังหวัด และจังหวัดปัตตานี

1. เชียงราย	16. จันทบุรี
2. เชียงใหม่	17. ตราด
3. แม่ฮ่องสอน	18. พะเยา
4. ตาก	19. น่าน
5. กาญจนบุรี	20. อุตรดิตถ์
6. ราชบุรี	21. พิษณุโลก
7. เพชรบุรี	22. เลย
8. ประจวบคีรีขันธ์	23. หนองคาย
9. ชุมพร	24. นครพนม
10. ระนอง	25. มุกดาหาร
11. อุบลราชธานี	26. อำนาจเจริญ
12. ศรีสะเกษ	27. สงขลา
13. สุรินทร์	28. สตูล
14. บุรีรัมย์	29. ยะลา
15. สระแก้ว	30. ปัตตานี

2. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่รัฐบาลให้ความสำคัญเป็นพิเศษที่ต้องดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยได้กำหนดนโยบายและองค์กรในการแก้ไขปัญหาไว้เป็นการเฉพาะ ได้แก่ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 จวบจนถึงปัจจุบันได้มีการทบทวน ปรับปรุงแก้ไขมาแล้ว รวม 3 ฉบับ มีผลทำให้สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เดิมอยู่ในสภาพที่ไม่สงบ มีความหวาดระแวงระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งมีปัญหาคูณภาพชีวิตของประชาชน ได้รับการแก้ไข และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบันถือได้ว่าประสบผลสำเร็จในระดับที่ทุกฝ่ายพึงพอใจและเห็นว่าการที่สังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องมีการพัฒนาที่มั่นคงอย่างยั่งยืนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในช่วงต่อไป ได้กำหนดวิธีคิดและการนำเสนอนโยบายใหม่ด้วยการที่เน้นให้ทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นของกระบวนการกำหนดนโยบาย

เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน และด้วยความเชื่อมั่นว่าจะเกิดความมั่นคงในพื้นที่ ที่ทำให้การดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่มีความสงบสุขและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยที่มั่นคงอย่างถาวร รวมทั้งสังคมไทยโดยรวมตระหนัก และเห็นคุณค่าของนโยบายเช่นเดียวกันนโยบายช่วงต่อไปจึงมุ่งเน้นการพัฒนาคนในสังคมให้เป็นศูนย์กลางของการแก้ไขปัญหาทั้งปวง โดยสร้างและพัฒนาศักยภาพของคนทั้งภาครัฐและภาคประชาชนให้มีความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่จะนำมาเป็นพลังสร้างสรรค์สังคมร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีเกียรติ และศักดิ์ศรี ในขณะเดียวกันก็จะพัฒนาสภาวะแวดล้อมในทุกด้านให้สอดคล้องกับการพัฒนาคนและสังคมดังกล่าว ให้รู้เท่าทันและพร้อมที่จะปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศบนพื้นฐานเอกลักษณ์เฉพาะประการสำคัญจะพัฒนาและสร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาทั้งในเรื่องของคนสังคม และสภาวะแวดล้อมที่จะเกิดปัญหาได้ พร้อมทั้งจะปกป้องวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ และพัฒนาไปในทิศทางร่วมกัน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างพลังสังคมแห่งการสร้างสรรค์ตามกรอบและกติกาใหม่ของสังคมในอนาคต รวมทั้งการเชื่อมโยงมิติทางวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมมุสลิมในการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนในทุกด้าน สุดท้ายมุ่งหวังว่าปัญหาต่างๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเข้าสู่สภาวะปกติ ในนโยบายฉบับนี้ นโยบายฉบับนี้จะบรรลุผลสำเร็จและยั่งยืนได้จะอยู่ที่ความร่วมมือของประชาชนที่มีต่อองค์กรภาครัฐ โดยภาครัฐจะต้องเป็นกลไกหลักในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างผู้ที่บรรลุนิติภาวะทางการเมือง และหากประชาชนเห็นความสำคัญและคุณค่าของนโยบายก็จะให้ความร่วมมืออย่างจริงจังต่อเนื่อง ปัญหาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเข้าสู่สภาวะปกติ ความเจริญก้าวหน้า และความอยู่รอดปลอดภัยของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็จะเข้าสู่สภาวะปกติภายใต้นโยบายฉบับนี้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.1 วัตถุประสงค์ของการกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

- เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและสังคมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน
- เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพคนและสังคม
- เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความรู้ความสามารถ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเป็นธรรม ไม่หวาดระแวง และจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเจริญรุ่งเรือง โดยได้น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักประศาสน์นโยบายของรัชกาลที่ 6 ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ทั้งในด้านการบริหารและการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม และให้ทุกภาคส่วนได้บูรณาการและมีส่วนร่วมในการบริหาร การพัฒนาและแก้ปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปรับปรุง พัฒนา กฎ ระเบียบ ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในพื้นที่และส่งเสริมการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นที่รู้คน รู้พื้นที่ รู้ปัญหาความต้องการต่างๆ เป็นอย่างดี ได้แก่ ปัญหาของตนเอง

3.1 หลักรัฐประศาสน์นโยบายของสันเกลารัซกาลที่ 6 ซึ่งมี 6 ข้อมาเป็นแนวทางปฏิบัติด้วยดังนี้

3.1.1 พระองค์ได้ทรงวางไว้ว่า “วิธีปฏิบัติการอย่างใดเป็นทางให้พลเมืองรู้สึกเห็นไปว่าเป็นการเบียดเบียนกดขี่ศาสนาอิสลามต้องยกเลิกหรือแก้ไขเสียทันทีที่การใดจะจัดขึ้นใหม่ต้องอย่าให้ขัดกับลัทธินิยมของอิสลามหรือยังทำให้เห็นเป็นการอุดหนุนศาสนาฮัมหมัดได้ยิ่งดี” มาใช้ในการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ

3.1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นไปตามหลักรัฐประศาสน์นโยบายของรัชกาลที่ 6 และส่งเสริมให้มีการบรรจุแต่งตั้งผู้มีภูมิลำเนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่รัฐรวมทั้งสร้างขวัญกำลังใจสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้และลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม

3.1.3 จัดตั้งสถาบันเพื่อทำหน้าที่พัฒนาบุคลากรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ตามนโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้รวมทั้งจัดการโครงการบริหารจัดการจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งด้านบริหารบุคลากรอาคารสถานที่ให้เหมาะสม

3.1.4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1.5 ส่งเสริมและสนับสนุนกลไกการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

3.1.6 การบริหารการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการบูรณาการการร่วมกับทุกภาคส่วนรวมทั้งงบประมาณบุคลากรวัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรในการบริหารงานร่วมกันโดย

3.2 ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้วางยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ยุทธศาสตร์หลัก น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” และหลักรัฐประศาสน์นโยบายของรัชกาลที่ 6 ซึ่งวางไว้สำหรับปฏิบัติราชการโดยประกอบด้วย 9 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

3.2.1 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาการบริหารด้วยการมีส่วนร่วมและบูรณาการแก้ไขปัญหาพื้นที่พิเศษ

3.2.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านชุมชนในการร่วมสร้างสันติสุข

3.2.3 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างพื้นที่และสภาพแวดล้อมเพื่อแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี

3.2.4 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การส่งเสริมการศึกษาศาสนาภาษาศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

3.2.5 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนการอำนวยความสะดวกการบังคับใช้กฎหมายการส่งเสริมนำหลักศาสนาหรือยุติธรรมชุมชนในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งการเยียวยาและฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์รุนแรง

3.2.6 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การเสริมสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่วิถีชีวิตและความต้องการของประชาชน

3.2.7 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนาสังคมคุณภาพชีวิตการท่องเที่ยวกีฬาและผู้ด้อยโอกาส

3.2.8 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๘ การสื่อสารสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน

3.2.9 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๙ การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศและการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัชณี เขยประทับ และ ประทุม ฤกษ์กลาง (2531) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวและการเปิดรับของสื่อของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิด มีความสัมพันธ์กับการรับนิตยสารและวิทยุ รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปิด มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อแบบนิตยสาร ส่วนรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อย มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับนิตยสาร

คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (2549) มีผลการศึกษาว่า นโยบายของรัฐ มีความสับสนระหว่างแนวทางสันติกับการแก้ปัญหาด้วยวิธีการเดิมๆ โดยใช้ความรุนแรง ขาดยุทธศาสตร์ต่อจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างเป็นระบบ ขาดการบูรณาการในกระบวนการทำงานของรัฐ วิธีการแก้ปัญหาจึงเป็นแบบเฉพาะส่วนมากกว่าการแก้ปัญหาแบบองค์รวม ในข้อนี้ นับเป็นสาเหตุที่ไม่ได้สืบเนื่องมาจากในอดีตหากเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของรัฐในสถานการณ์ความรุนแรงในปัจจุบัน

รสสุคนธ์ แสงมณี (2554) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาหลักสูตรกลุ่มวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปเพื่อความเข้าใจอันดีสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2) ทดลองใช้หลักสูตรกลุ่มวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปเพื่อความเข้าใจอันดี สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ (3) ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรกลุ่มวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปเพื่อความเข้าใจอันดีสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้การดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ศึกษาจากการวิเคราะห์รายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่มีคำอธิบายรายวิชาเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเข้าใจอันดี การศึกษาเอกสารการจัดกลุ่มสนทนาและสัมภาษณ์ ผู้บริหารอาจารย์ผู้สอนหมวดศึกษาทั่วไป ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ขั้นตอนที่ 2 สร้างหลักสูตร กลุ่มวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปเพื่อความเข้าใจอันดีและตรวจสอบโครงร่างหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงขั้นตอนที่ 3 นำหลักสูตรไปทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร เป็นการนำรายวิชาในหลักสูตรฯ 1

รายวิชาคือรายวิชาสันติศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำนวน 50 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม และขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร โดยศึกษาจากข้อมูลและข้อเสนอแนะต่างๆ ปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องมาใช้ในการปรับปรุงรายวิชาและหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดการสอนรายวิชาสันติศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม แบบประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 5 ด้าน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินพฤติกรรม แบบประเมินผลงาน/ชิ้นงานแบบวัดเจตคติต่อการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีและแบบประเมินความพึงพอใจรายวิชา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ผลการวิจัย พบว่า (1) หลักสูตรกลุ่มวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปเพื่อความเข้าใจอันดีสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยรายวิชา กลุ่มสังคมศาสตร์ 2 รายวิชา ได้แก่ รายวิชาสันติศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม และรายวิชาสังคมกับพหุวัฒนธรรม กลุ่มมนุษยศาสตร์ 2 รายวิชา ได้แก่ รายวิชาความจริงและความหมายของชีวิต และรายวิชาทักษะการดำเนินชีวิต (2) การทดลองใช้หลักสูตรฯ จากการน รายวิชาสันติศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไปใช้สอนกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผลการสอนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้รายหน่วยและรายวิชาที่กำหนด (3) การประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีผลการเรียนรู้ 5 ด้านตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและมีเจตคติต่อการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี หลังสอนสูงกว่าก่อนสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจรายวิชา อยู่ในระดับมาก

กรุณา แดงสุวรรณ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างความสมานฉันท์ในสังคม : บทบาทของพยาบาลวิชาชีพในจังหวัดชายแดนภาคใต้” กล่าวว่า จากโครงสร้างทางสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ประกอบกับสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดปัญหาในหลายด้านหลายมิติลุกลามเป็นปัญหาด้านความมั่นคงของรัฐ การเสริมสร้างความสมานฉันท์ในสังคมด้วยการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการนำสันติสุขกลับคืนสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้

พจวรรณ คุณทวีลาภผล (2548) ได้ศึกษากลยุทธ์การสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของชุมชนในการดำเนินการตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 2 สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร พบว่า กลยุทธ์การสร้าง ความเข้าใจโดยใช้กิจกรรมเสริมความรู้ 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) การจัดทำจุลสารเผยแพร่ 2) การจัดสัมมนาบุคลากรในชุมชน 3) การจัดโครงการจากโรงเรียนสู่ชุมชน หลังจากใช้กิจกรรมดังกล่าวทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจสูงมากขึ้น

อัชมา สุวรรณกาญจน์ (2552) ศึกษาเกี่ยวกับความสมานฉันท์-อยู่เย็นเป็นสุขของชุมชนมุสลิมในเขตเทศบาลเมืองนราธิวาส ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลอนามัยชุมชน ซึ่งใช้วิธีการเข้าร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลอนามัยชุมชนและการพัฒนาอนามัยชุมชนของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนมุสลิม

ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนฯ ช่วยสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขในชุมชนมุสลิมตามความต้องการได้ แม้จะอยู่ท่ามกลางความไม่สงบ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพและความไม่มั่นคงในชีวิตก็ตาม

แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ศึกษาได้ศึกษาประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการใช้สื่อ เพื่อสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสื่อสังกัดศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศอ.บต.)

การสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเรื่องสำคัญมาก โดยเฉพาะในสถานการณ์เหตุการณ์ปัจจุบัน ความหวาดระแวง ความไม่ไว้วางใจระหว่างกัน ทั้งองค์กรภาครัฐ เอกชน และประชาชนมีค่อนข้างสูง ถือเป็นปัญหาเรื้อรังต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันมาเป็นเวลา 10 ปีหากไม่ได้รับการแก้ไขให้เกิดความไว้วางใจระหว่างกัน ก็จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐเข้าถึงประชาชนยิ่งลำบากมากขึ้น จะเกิดกระแสไม่ยอมรับในอำนาจรัฐมากขึ้น ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือกับภาครัฐ เพราะไม่มั่นใจในความมั่นคงทั้งชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง

ศอ.บต. ได้เล็งเห็นและคำนึงถึงหลักการสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจในทุกกลุ่มองค์กรที่มีอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ จึงได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 8 ของการพัฒนาจังหวัดชายแดนใต้ คือยุทธศาสตร์การสื่อสาร สร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ โดยใช้ศักยภาพของผู้คนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม เป็นการใช้สื่อบุคคลคือบุคลากรในพื้นที่สื่อสารกันเอง จะเกิดความไว้วางใจและได้ใจประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี และใช้สื่อทุกรูปแบบทั้งสื่อกระแสหลักและสื่อกระแสรองเป็นเครือข่าย นอกจากนี้ยังได้สื่อสารทำความเข้าใจให้กับประชาชนในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศและกลุ่มประเทศมุสลิมด้วยสำหรับสื่อของ ศอ.บต. เองนั้นมีทั้งวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สถานีวิทยุฯ ศอ.บต. มี 2 คลื่นความถี่ แยกเป็นภาษาไทยและภาษามลายู ออกอากาศทั้งวันตลอด 24 ชม. และมีสถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมภาษามลายูผลิตรายการร่วมกับ สทท. ยะลา กรมประชาสัมพันธ์เปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตรายการ ทั้งวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย สร้างความเข้าใจ ส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีระหว่างกัน ผลปรากฏว่า ประชาชนในพื้นที่ให้การตอบรับเป็นอย่างดีการพัฒนาเครือข่ายสื่อในพื้นที่นั้นถือเป็นแนวทางที่ดี เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะสื่อต้องมีความรู้ในบริบทของสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งผู้คนมีความแตกต่างทางด้านศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม เพื่อเรียนรู้ว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรนำเสนอ ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อน มิเช่นนั้นแล้วข่าวที่นำเสนอจะทำให้เพิ่มความแตกแยกในสังคมได้ ควรที่หน่วยงานรับผิดชอบ เช่น กรมประชาสัมพันธ์ต้องรีบดำเนินการ หน่วยงาน ศอ.บต. พร้อมให้การสนับสนุน ต้องกำหนดไว้เป็นตำราหรือคัมภีร์สื่อสารมวลชนสำหรับสื่อสารมวลชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เรียนรู้ว่า สิ่งใดควรหรือไม่ควร สิ่งใดควรหลีกเลี่ยง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสังคมอันเปราะบางของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งง่ายต่อการเกิดความแตกแยกได้ ให้สื่อสารมวลชนหรือเครือข่ายสื่อได้ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การสื่อสารทำความเข้าใจให้เข้าถึงกลุ่มประชาชนมาก

ที่สุด ลำพังแต่ใช้สื่อหลักและรองอย่างเดียวยังไม่พอ จำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์สื่อสารทำความเข้าใจรุกเข้าไปในพื้นที่ด้วย โดยใช้เครือข่ายสื่อบุคคลที่มีอยู่ หรืออาจจะเปิดโอกาสให้ตัวแทนประชาชนในพื้นที่เข้ามาอาสาสมัครร่วมกันในรูปแบบอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทีมและกำหนดรูปแบบประเด็นเนื้อหาลงพื้นที่ยังตำบล หมู่บ้านและชุมชนในรูปแบบกิจกรรม สื่อสาร สร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ เป็นการเสริมที่ได้บูรณาทางสื่อหลักและสื่อรองดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

สำหรับอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นหากดำเนินการตามนี้คือ เครือข่ายสื่อบุคคลหรืออาสาสมัครที่มีอุดมการณ์ มีความเสียสละนั้น หากไม่เปิดโอกาสคัดเลือกอย่างจริงจังและเป็นธรรมแล้วมักจะได้อุบัติการณ์ที่ไม่เต็มศักยภาพ ฉะนั้นต้องกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ วางรากฐานที่ชัดเจนไว้ตั้งแต่เริ่มต้นก็จะเป็นการดี

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการแก้ปัญหาคือ ผู้นำทางจิตวิญญาณ ผู้นำศาสนา ผู้นำทางธรรมชาติที่ชาวบ้านในพื้นที่ให้ความเคารพและนับถือ เป็นที่ปรึกษาอย่างดีสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องเข้าหาขอรับคำปรึกษา ถือเป็นกุญแจสำคัญให้งานบรรลุผลสำเร็จได้ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด เพื่อให้ได้เครือข่ายสื่อที่มีศักยภาพ เป็นที่ยอมรับและเป็นตัวแทนของพี่น้องประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

2. ผู้บริหารสื่อกรมประชาสัมพันธ์ในจังหวัดยะลา

ในฐานะที่เป็นสื่อของรัฐแน่นอนที่สุดมีเป้าหมายชัดเจนก็คือ เป็นการสื่อสารประชาสัมพันธ์สนองนโยบายของรัฐตามยุทธศาสตร์ประเทศ ให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจ ในขณะเดียวกันทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างรัฐกับประชาชน รับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปสู่ภาครัฐด้วย โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องทำหน้าที่เป็นสื่อกลางสนองนโยบายภาครัฐตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านความมั่นคงและการพัฒนาในพื้นที่ด้วย โดยได้จัดสรรคลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียงผลิตรายการภาคภาษามลายู 24 ชั่วโมง และวิทยุโทรทัศน์ภาคพื้นดินควบคู่กับดาวเทียมภาษามลายูผลิตรายการร่วมกับ ศอ.บต. ตอบสนองความต้องการของสังคมพหุวัฒนธรรม สร้างความเข้าใจที่ดีเป็นการส่งเสริมสังคมสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาอุปสรรคต่อการสื่อสารสร้างความเข้าใจในพื้นที่ในขณะนี้ก็คือ สื่อกรมประชาสัมพันธ์ไม่มีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ความรู้ ความชำนาญทางด้านภาษามลายูโดยตรงและเพียงพอ กล่าวคือ ไม่มีตำแหน่งบรรจุข้าราชการรองรับชัดเจน นับตั้งแต่เริ่มต้นจัดตั้งสถานีจนถึงปัจจุบัน นับว่าเป็นปัญหาเรื้อรังมาอย่างยาวนาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือ เชื่อมต่อการสื่อสาร สร้างความเข้าใจในหมู่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูเป็นหลักในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

แนวทางแก้ไขทางกรมประชาสัมพันธ์ควรเปิดตำแหน่งบรรจุข้าราชการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านภาษามลายูควบคู่กับความรู้ด้านสื่อสารมวลชน โดยเปิดรับบุคลากรในพื้นที่เป็นหลักเพื่อป้องกันการโยกย้ายออกจากพื้นที่ หรือเปิดโอกาสให้ตัวแทนประชาชนในพื้นที่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านภาษามลายูมาอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านและชุมชน มีสวัสดิการตอบแทนที่ดี และมีความมั่นคงในชีวิต ทำหน้าที่จัดรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และคอยประสานสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างภาครัฐกับประชาชน

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ทางกรมประชาสัมพันธ์ได้จัดสรรคลื่นความถี่ทั้งวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อผลิตรายการภาคภาษามลายูเพื่อสื่อถึงประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งเพื่อเป็นการรองรับประชาคมอาเซียนด้วย

การเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างกัน เป็นสิ่งเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ ฉะนั้นการสื่อสารประชาสัมพันธ์จึงเป็นเรื่องสำคัญเพราะเป็นเครื่องมือหรือสื่อที่ดีที่จะเข้าถึงประชาชนได้ สื่อของรัฐที่มีอยู่ในพื้นที่ โดยเฉพาะสื่อของกรมประชาสัมพันธ์ต้องรีบดำเนินการวางแผนอย่างเป็นระบบ บูรณาการกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ใช้เครือข่ายที่มีอยู่เข้ามาช่วยเสริมวางแผนทางการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์เชิงรุกเข้าถึงกลุ่มประชาชนให้มากที่สุด

บุคลากรที่มีคุณภาพคือ มีความรู้ ความสามารถ และมีอุดมการณ์ ประชาชนในพื้นที่ให้การยอมรับที่จะเข้าร่วมในกระบวนการนี้นั้น จำเป็นต้องคัดเลือกอย่างเป็นธรรมและมีสิ่งจูงใจให้พร้อม เพื่อปฏิบัติงานการนี้โดยเฉพาะและต้องวางแผนการปฏิบัติงานในระยะยาว จึงจะเกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

3. กรรมการอิสลามประจำจังหวัด

การสื่อสารสร้างความเข้าใจหรือการประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งจำเป็น เป็นหัวใจหลักของมนุษย์ที่ใช้สื่อสารกันในชีวิตประจำวันในหลักการอิสลามนั้นการประชาสัมพันธ์ถือว่า เป็นเรื่องสำคัญยิ่งถ้าขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และผู้นำสารที่ดีและถูกต้องแล้วเชื่อเหลือเกินว่า ศาสนาอิสลามก็คงจะแพร่ขยายไปทั่วโลกอย่างที่เราเห็นในปัจจุบันนี้อย่างแน่นอน

ฉะนั้นเหตุการณ์รุนแรงของบ้านเราในขณะนี้ก็เช่นกัน จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องรีบแก้ไข ต้องย้อนไปดูต้นเหตุว่าเป็นเพราะเหตุใด ความไม่เข้าใจระหว่างกันก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดเหตุรุนแรงขึ้นได้ หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่จะเข้าไปส่งเสริมในเรื่องนี้ จำเป็นต้องรีบดำเนินการแก้ไขโดยด่วน

ปัญหาเรื้อรังในอดีตด้านการสื่อสารในพื้นที่คือ การใช้ภาษามลายู ซึ่งเป็นภาษาของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ใช้ติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน ซึ่งปัจจุบันก็ยังเรื้อรังอยู่ ถึงแม้ว่าทางรัฐบาลพยายามที่จะเข้าไปดำเนินการแก้ไขและส่งเสริมแล้วก็ตาม เห็นควรที่หน่วยงานรับผิดชอบด้านการสื่อสารมวลชนภาครัฐให้การส่งเสริมอย่างจริงจัง และต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเชี่ยวชาญการใช้ภาษามลายูมาเป็นผู้ส่งสาร สื่อสารทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ ถ้าไม่ได้รับการส่งเสริมจะทำให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็นคนไทยจะไม่ใช่หนึ่งเดียวภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

แนวทางแก้ไขก็คือ ต้องส่งเสริมการใช้ภาษามลายูในการสื่อสาร ทำความเข้าใจ ซึ่งนอกจากประชาชนจะได้รับความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแล้วยังเป็นการสร้างความปรองดอง ความสมานฉันท์และความสันติสุขเกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกด้วย

ใช้หลักการศาสนาเป็นแนวทางในการสื่อสารประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะศาสนาอิสลามซึ่งเป็นศาสนาแห่งวิถีชีวิต การดำเนินชีวิตบนโลกนี้จะแยกออกจากกันเป็นอิสระโดยไม่ยึดหลักการของศาสนา ในทัศนะของอิสลามนั้นถือว่าใช้ได้ ด้วยเหตุนี้การสื่อสารประชาสัมพันธ์ใน

มุมมองของอิสลามนั้นต้องยึดหลักการของศาสนาควบคู่กันไปด้วย ฉะนั้นแนวทางดำเนินการก็คือ ผู้ส่งสาร หรือผู้ปฏิบัติด้านการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจ จำเป็นต้องเข้าใจหลักการศาสนา ยิ่งถ้าเป็นผู้นำศาสนาหรือกรรมการมัสยิดเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการประชาสัมพันธ์ด้วยก็จะเป็นการดี เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นผู้นำ หรือผู้รู้ทางด้านศาสนาเป็นอย่างดี ประชาชนให้ความเคารพนับถือ การสื่อสารทำความเข้าใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ประชาชนก็จะเกิดการยอมรับ ซึ่งจะส่งผลต่อการให้ความร่วมมือระหว่างประชาชนกับภาครัฐเพิ่มมากขึ้น

ปัญหาความแตกแยกจนลุกลามก่อให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงในบ้านเมืองขณะนี้ ส่วนหนึ่งเนื่องจากผู้คนขาดคุณธรรม จริยธรรมของศาสนา เราจะต้องเสริมวางรากฐานตรงนี้ก่อน เริ่มกันตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถานศึกษา ไปจนถึงองค์กรระดับชาติ ต้องหันกลับมาทบทวนแล้วเริ่มต้นปลูกฝังกันใหม่ โดยเฉพาะสื่อสำคัญมาก ถ้าไม่ยึดหลักตรงนี้แล้วสื่อเองจะกลับเป็นผู้ทำลายสร้างความแตกแยกในสังคมขึ้นเอง ต้องหันมาผลิตรายการศาสนาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมที่ยึดหลักศาสนาเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ชอบติดตามรายการสอนศาสนาอยู่เป็นประจำ เราสามารถเชิญผู้รู้ทางศาสนาในพื้นที่ร่วมรายการและคอยสอดแทรกความรู้ตามหลักการศาสนาได้เป็นอย่างดี คิดว่าถ้าทำเช่นนั้นได้แล้วจะเป็นฐานอันมั่นคงเพื่อต่อยอดนำไปสู่การร่วมกันสร้างสังคมสันติสุขได้ในอนาคตคิดว่าน่าจะไม่มีปัญหา อุปสรรคอันใดหากจะต้องดำเนินการไปตามนี้ อยู่ที่ว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบมีความจริงจังในการแก้ไขปัญหาตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้หรือไม่ เราต้องมองไกลถึงการรองรับประชาคมอาเซียนสามารถสื่อสารกันได้ก็จะเป็นการดี กระแสอาชญากรรมกำลังมาแรงถือว่าเป็นปัจจัยเอื้อต่อการพัฒนาสื่อในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบอย่างกรมประชาสัมพันธ์สามารถดำเนินการได้ทันที

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชน เพื่อเสริมความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative method) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหาร สื่อมวลชน นักวิชาการด้านการสื่อสารในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส
2. กลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ประกอบด้วย 5 กลุ่มจำนวน 7 คน ได้แก่
 - 1.1 กลุ่มผู้บริหารสถาบันการศึกษาในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส
 - 1.2 กลุ่มนักวิชาการด้านการสื่อสาร
 - 1.3 กลุ่มผู้นำศาสนา
 - 1.4 กลุ่มผู้บริหารสื่อในองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน
 - 1.5 กลุ่มผู้นำจิตวิญญาณระดับชุมชนในพื้นที่
3. เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในการวิจัย
 - 3.1 เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานกับมวลชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส) อย่างน้อย 3 ปี ขึ้นไป
 - 3.2 เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับด้านความสำเร็จในการทำงานด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้(จังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส)

วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึกรายบุคคล โดยมีโครงสร้างประเด็น ดังนี้
1. ลักษณะของยุทธศาสตร์การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์และการเข้าถึงมวลชนของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เปรียบเทียบในอดีตและปัจจุบัน และผลลัพธ์ความสำเร็จ
 2. วิธีการและรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่หน่วยงานภาครัฐแต่ละประเภท (หน่วยงานความมั่นคง หน่วยงานด้านการศึกษา หน่วยงานด้านสื่อสารมวลชน หน่วยงานปกครอง ฯลฯ) ใช้ในการพัฒนาพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และปัญหาอุปสรรค

3. ปัญหาด้านการสื่อสารของหน่วยงานภาครัฐในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาด้านการสื่อสารในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
5. แนวทางการสื่อสารที่เหมาะสมเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
6. แนวทางการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
7. แนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชนและเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
8. ข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบและปฏิบัติงานด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจและเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นตอนการศึกษา

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยจัดทำแนวคำถามในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษา ซึ่งแนวคำถามนั้นได้บ่งชี้ถึงคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ทำการนัดสัมภาษณ์ พร้อมจัดส่งแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ให้แก่กลุ่มเป้าหมายก่อนล่วงหน้าเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการสัมภาษณ์
3. ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ คนละประมาณ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เมื่อได้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาแยกประเภท จัดหมวดหมู่เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ และเรียบเรียงไปตามประเด็นของวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้วิธีการตีความสร้างข้อสรุปโดยใช้หลักตรรกวิทยาเชิงอุปนัย (Induction) ตามรูปแบบ ความหมาย ความสัมพันธ์ และผลกระทบของปรากฏการณ์ที่รับรู้และเกิดขึ้น รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจับประเด็นสำคัญโดยใช้ประสบการณ์ของผู้ศึกษาที่ถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาวิจัย

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาแนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชนเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษา ดังนี้

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

1. พ.อ.ปราโมทย์ พรหมอินทร์ : โฆษก กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า

การสื่อสาร การสร้างความเข้าใจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องรู้สภาพปัญหาที่แท้จริงก่อนว่า มีปัญหาอะไรบ้างในการต่อสู้แบ่งแยกดินแดนและมีการสร้างสถานการณ์อย่างไร จำเป็นต้องรู้สภาพปัญหา พื้นฐานเหล่านี้ก่อนและต้องรู้วิธีการนโยบายรัฐอย่างถ่องแท้เช่น ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายเร่งด่วนเฉพาะ หน้าและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะเครื่องมือการสื่อสาร ภาครัฐถ้าไม่มีพื้นฐานความเข้าใจ หรือมีความเข้าใจน้อยเกินไป บ่อยครั้งมักจะตกเป็นแนวร่วมมุกกลับโดยไม่รู้ตัว

ปัจจุบันกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นสื่อหลักของภาครัฐ ได้ทำการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์สร้างความ เข้าใจ ให้ประชาชนในพื้นที่ได้มากขึ้นอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม กลไกภาครัฐเพียงอย่างเดียว ยังไม่มีพลัง มากพอ จำเป็นต้องใช้การสื่อสารมวลชนทุกรูปแบบ ทำการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชน ไปใน ทิศทางเดียวกัน ที่ผ่านมาเราได้รับทราบเรื่องราวร้ายๆ ในพื้นที่มาโดยตลอด ซึ่งแท้ที่จริงแล้วยังมีเรื่องราวดี ๆ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ควรนำเสนออีกมากมาย

การสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจแบบ FACE TO FACE เชิงรุก เป็นส่วนสำคัญในการ สร้างความเข้าใจกับประชาชนในระดับรากหญ้า ถึงจะสามารถสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ได้ ที่ผ่านมามองว่ายังไม่ค่อยเน้นในเรื่องการสร้างความเข้าใจมากนัก ส่วนใหญ่มุ่งเน้นใน เรื่องการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นส่วนใหญ่

การสื่อสารสร้างความเข้าใจเข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริงถือว่าจำเป็นมาก ปัจจุบันเราใช้เครื่องมือ สื่อสารในลักษณะพุดรหทางอากาศในภาพกว้างมากกว่า ในขณะที่สื่อบุคคลที่จะเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยตรงตามร้านน้ำชา กาแฟ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่โดยตรงนั้นมีน้อย มาก

กรมประชาสัมพันธ์ต้องเป็นหน่วยงานหลัก เป็นพี่เลี้ยงให้กับบุคลากรที่ใกล้ชิดกับประชาชน เพื่อติดอาวุธด้านการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชนมากขึ้น ในอดีตที่ผ่านมาเรามีหน่วยสันตินิมิตร หน่วย ทักษิณพัฒนา เป็นหน่วยงานที่เข้าถึงประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ค่อนข้างได้ผล สามารถสร้าง ความเข้าใจกับประชาชนได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบันเราใช้ ศปก.อำเภอ ซึ่งคิดว่าจะสามารถสร้างความเข้าใจกับชาวบ้านได้ แม่ทัพภาคที่ 4 ได้ กำหนดให้ทุกกลไกของภาครัฐไม่ว่าจะเป็นทหาร ตำรวจ ที่ทำปฏิบัติงานในพื้นที่จะต้องรุกเข้าไปหาชาวบ้าน ศปก.อำเภอ ถือเป็นส่วนราชการที่ใกล้ชิดกับประชาชนและมีองค์ประกอบทุกมิติ ประกอบด้วยหน่วยกำลัง

จากปกครอง ตำรวจ อาสาสมัครภาคประชาชน เสริมด้วยหน่วยกำลังทหารในพื้นที่ ผนึกกำลังสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานพิทักษ์พื้นที่และประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมประชาสัมพันธ์ควรเป็นพี่เลี้ยงด้านการประชาสัมพันธ์ สื่อสารมวลชน ให้กับบุคลากร ศปก. อำเภอก็เป็นแนวทางในการสื่อสาร นำไปใช้สร้างความเข้าใจกับประชาชน ถ้าเราเข้าไปคลุกคลีกับชาวบ้านได้ เราก็สามารถสร้างความเข้าใจได้มากขึ้น คือเราต้องเอาชนะทางความคิดและเกาะติดกับชาวบ้านมากขึ้น

การสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจกับประชาชนจะได้ผลมากน้อยเพียงใดนั้น สื่อมวลชนหรือบุคลากรสื่อ ต้องมีความรู้พื้นฐานด้านสื่อสารมวลชน มีจรรยาบรรณ โปร่งใส เป็นกลางมีความเป็นธรรมและรับผิดชอบ การนำเสนอข่าวหรือการสื่อสารสร้างความเข้าใจท่ามกลางสถานการณ์ล่อแหลมและเปราะบางในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบรอบด้าน การสื่อสารไม่ถูกต้อง ผู้บริโภคอาจจะเชื่อไปตามนั้น ซึ่งอาจเป็นเงื่อนไขส่งผลกระทบต่อการสร้างสถานการณ์ให้เกิดความรุนแรงในพื้นที่ได้

การสื่อสารสร้างความเข้าใจในมิติของศาสนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ถือว่าสำคัญมากที่จะทำให้ประชาชนในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามได้เข้าใจ เพราะศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ส่งเสริมเรื่องสันติสุขอย่างชัดเจน ภาครัฐเราพยายามเชิญชวนผู้นำศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โดยใช้มัสยิดเป็นศูนย์กลางในการสร้างภูมิคุ้มกันภายใต้ชื่อโครงการกัมปงตักวา ซึ่งสามารถแก้ปัญหาได้ทุกเรื่อง บทบาทผู้นำศาสนาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนเพื่อให้เกิดสังคมสันติสุขขึ้นได้โดยเฉพาะประเด็นเนื้อหาที่สื่อสารต้องเน้นในเรื่อง การอำนวยความสะดวก หลัการศาสนาอิสลาม เนื้อหาข้อมูลที่ต้องถูกต้อง ผ่านเครื่องมือสื่อสารที่เหมาะสม ให้ผู้ที่มีความคิดต่างได้เข้าใจมากขึ้นส่วนประชาชนทั่วไปนั้นต้องสื่อสารให้เข้าใจถึงการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก

ในขณะเดียวกันประชาชนชาวไทยทั้งประเทศก็ต้องรับรู้ของผู้คนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างรอบด้านด้วย ไม่ใช่รับรู้แต่เรื่องราวร้ายๆ เพียงอย่างเดียว สื่อสารมวลชนต้องสร้างความสมดุลในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในพื้นที่สื่อให้มากขึ้นและต้องรับผิดชอบต่อสังคมด้วย โดยการนำเสนอเรื่องราวดีๆ เช่น ความสวยงามของทรัพยากรธรรมชาติ สังคมพหุวัฒนธรรม เป็นต้น

ประชาคมโลกโดยเฉพาะโลกมุสลิม สื่อสารมวลชนต้องช่วยกันเผยแพร่ในมิติของการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐที่ยึดหลักระเบียบข้อกฎหมาย สิทธิมนุษยชน ทั้งภายในและหลักสากลระหว่างประเทศ ให้นานาประเทศได้เข้าใจ โดยมอบหมายหน่วยงานเจ้าภาพหลักรับผิดชอบให้ชัดเจนมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

ประชาชนทั้ง 3 กลุ่มเป้าหมายคือ ในพื้นที่ นอกพื้นที่และประชาคมโลก จำเป็นต้องรับทราบข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงเดียวกัน โดยเฉพาะในมิติด้านศาสนา เพื่อให้องค์กรระหว่างประเทศได้เข้าใจว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น แท้ที่จริงแล้วไม่ใช่เกิดจากศาสนาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะไม่ให้ปัญหาการก่อเหตุรุนแรงบานปลายกลายเป็นข้อขัดแย้งของศาสนาตามที่กลุ่มก่อเหตุรุนแรงมักนำมาเป็นข้อกล่าวอ้างได้ในที่สุด

ปัจจัยสำคัญในการสร้างความเข้าใจ ในแนวทางให้เกิดความสนใจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้นหลักคือ หน่วยงานปฏิบัติของภาครัฐ สื่อสารมวลชน ต้องเข้าใจหลักการสื่อสารที่ดี มีพื้นฐาน เข้าใจใน นโยบายรัฐและเข้าใจบริบทพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างถ่องแท้ ต้องมีสติรอบคอบ รอบด้าน ก่อน นำเสนอข้อมูลข่าวสารเผยแพร่ให้สาธารณชนรับทราบ และอย่าใช้ความรู้สึกของสังคมเป็นข้อตัดสินในการ นำเสนอข้อมูลข่าวสาร

2. ผศ.ดร.อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา : อธิการบดีมหาวิทยาลัยฟาฏอนี

การสื่อสารเป็นเรื่องสำคัญหากสื่อสารไม่เป็นไปตามข้อเท็จจริง จะทำให้เกิดเงื่อนไขไปสู่ความ ขัดแย้งในสังคมได้ ฉะนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ส่งสารหรือสื่อสารให้ประชาชนหรือสาธารณะเข้าใจนั้น พื้นฐานสำคัญ คือต้องเป็นบุคคลที่มีใจบริสุทธิ์สมบูรณ์ มิเช่นนั้นแล้วจะส่งผลให้การสื่อสารนั้นจะไม่บรรลุนำไปสู่เป้าหมาย ได้

ในทัศนะของอิสลามนั้นต้องมีความบริสุทธิ์ใจ ซึ่งจะส่งผลต่อการกระทำ อากัปกิริยา หรือผลงานที่ ออกมามีความโปร่งใส บริสุทธิ์ใจด้วย ซึ่งสามารถรับรู้และสัมผัสจะต้องได้ ถ้ามีความบริสุทธิ์ใจแล้ว หัวใจ และสติปัญญาที่บริสุทธิ์ก็จะสั่งการให้ผ่านการกระทำ การพูดจา สีหน้า กริยาท่าทาง ที่บริสุทธิ์ใจโดยไม่มีสิ่ง ไตมาครอบงำ ผลที่ออกมาจะเป็นที่ยอมรับของสังคมและเป็นที่ยั่งยืน ซึ่งไม่เหมือนกับการสร้าง ภาพลักษณ์บนพื้นฐานของความไม่บริสุทธิ์ใจ สิ่งที่ได้มักจะไม่จีรังถาวรและยั่งยืน

ประการต่อมาที่ต้องพิจารณาก็คือ นโยบายที่กำหนดสอดคล้องกับบริบทของสังคมในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้หรือไม่ มีเจตนารมณ์ที่จะสร้างความเป็นธรรมในสังคมหรือไม่ประการใด จะต้องไม่มี สิ่งเจือปนแอบแฝงอันเป็นเงื่อนไขไปสู่ให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่ได้ เนื้อหานำเสนอในการสื่อสารสร้าง ความเข้าใจนั้นต้องมีความบริสุทธิ์ใจต่อประชาชนในพื้นที่ เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องคิดอย่างรอบคอบให้ถี่ถ้วน ผู้ สื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชนต้องเข้าใจเจตนารมณ์ของนโยบายที่กำหนด มิเช่นนั้นแล้วจะทำให้ เกิดความขัดแย้งในตัวเองและไม่สามารถนำไปสู่เป้าหมายได้

สำหรับช่องทางการนำเสนอในการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เข้าถึงประชาชนนั้น โดยเฉพาะ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งส่วนใหญ่นิยมบริโภควิทยุและโทรทัศน์รายการศาสนา ซึ่ง ปัจจุบันมีสถานีวิทยุโทรทัศน์ศาสนา 4 ช่อง หน่วยงานภาครัฐควรใช้ช่องทางนี้ให้มากเพื่อสื่อสารสร้างความ เข้าใจในนโยบายหรือผลงานรัฐบาลที่ได้ทุ่มเทงบประมาณจำนวนมากมาพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เข้าใจมากขึ้น

การใช้บุคลากรในการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่นั้น ไม่ควรใช้เจ้าหน้าที่ทหาร เข้าดำเนินการเพราะเจ้าหน้าที่เหล่านี้ไม่มีความเชี่ยวชาญด้านการสื่อสารสร้างความเข้าใจ ภาพลักษณ์ เจ้าหน้าที่ทหารในสายตาของประชาชนนั้น มีความชำนาญด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินมากกว่า จำเป็นต้องบูรณาการของหน่วยงานสื่อภาครัฐกับหน่วยงานองค์การภาครัฐอื่นๆ ในพื้นที่ ร่วมกันสร้างเครือข่ายโดยใช้ลูกหลานของประชาชนในพื้นที่ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ มาให้การอบรม

ทางด้านศาสนาและแนวทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ในลักษณะเชิงรุกเข้าถึงประชาชนในระดับหมู่บ้าน ตำบลอย่างแท้จริง

ที่ผ่านมาความไม่เข้าใจระหว่างภาครัฐกับประชาชนในพื้นที่ถูกทอดทิ้งละเลย มาเป็นระยะเวลา ยาวนาน ถ้าปล่อยทิ้งเช่นนี้ต่อไปจะทำให้เกิดปัญหาเรื้อรังและต้องใช้เวลาในการแก้ไข จำเป็นต้องเร่ง ดำเนินการสื่อสารทำความเข้าใจกับประชาชนอย่างทันท่วงที ก่อนที่ฝ่ายที่มีความคิดเห็นต่างจากภาครัฐจะ รุกคืบไปมากกว่านี้ ซึ่งจะทำให้ลำบากมากขึ้นในการเข้าไปสื่อสารทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ได้ ฝ่ายไหนที่มีความบริสุทธิ์ใจและให้ผลประโยชน์ต่อประชาชนมากกว่า ซึ่งแน่นอนจะต้องเป็นของรัฐ ฉะนั้น ภาครัฐจะต้องหยิบฉวยโอกาสชี้แจงสื่อสารสร้างความเข้าใจด้วยการชูนโยบาย ที่รัฐบาลได้ทุ่มเทงบประมาณ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ให้ประชาชน ได้รับทราบอย่างทั่วถึง

การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เข้าถึงและตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ก็มีความสำคัญ เช่นเดียวกัน บุคลากรสื่อภาครัฐที่มีความรู้หลากหลายภาษายังดี เพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชน ได้ ถือว่าเป็นผลกำไร ไม่แต่เฉพาะในระดับพื้นที่เท่านั้นเพราะในอนาคตเมื่อเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว เรา สามารถสื่อสารกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนได้ด้วย

การสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ต้องยึดตามหลักการของศาสนา ต้องมีความ บริสุทธิ์ใจ ข้อมูลถูกต้อง และต้องสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง โปร่งใส และต้องมีความอดทนสูง ต้องสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชนให้สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงที่สามารถเห็นผล เป็นรูปธรรม สัมผัสได้ เช่นสื่อโดยเฉพาะสื่อภาครัฐจะต้องสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้ ประชาชนได้รับรู้ถึงผลงานของรัฐบาลต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ใน หลากหลายรูปแบบและช่องทางอย่างทั่วถึง ถ้าทำได้เช่นนี้เชื่อได้ว่าจะสามารถขจัดความหวาดระแวง ความ เคลือบแคลงใจของประชาชนในพื้นที่ที่มีต่อภาครัฐด้วยความบริสุทธิ์ใจได้

3. นายธีระ มินทราศักดิ์ : อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา นครศรีธรรมราชและจังหวัดปัตตานี

การประชาสัมพันธ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในอดีตกับปัจจุบันนั้นมีความแตกต่างกัน โลก ปัจจุบันมีความก้าวหน้าทั้งด้านเครื่องมือ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารไม่เหมือนในอดีต แต่ก่อนนั้นอาจจะใช้ ภาษาหลายถิ่นเพียงอย่างเดียว ปัจจุบันนี้อาจจะไม่เพียงพอ ต้องเป็นภาษาที่ประชาชนเข้าใจและเข้าถึง ประชาชนได้ ผู้ส่งสารต้องเข้าใจผู้รับสารด้วยถึงจะได้ผล

การประชาสัมพันธ์สื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชนนั้นหน่วยงานหลักอย่างกรมประชาสัมพันธ์ จะดำเนินการประชาสัมพันธ์เพียงลำพังไม่ได้ จำเป็นต้องให้ทุกหน่วยงานต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วย ทุก ฝ่ายต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชน ถึงจะแก้ปัญหามันคงได้ ต้อง บูรณาการร่วมกัน ทุกหน่วยงานต้องเข้าใจในนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดีด้วย

ที่เห็นอยู่ในปัจจุบันนี้มองว่า ยังมีบางหน่วยงานที่ยังไม่เข้าใจและยังไม่บูรณาการในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริงจึงยากจะเกิดความสำเร็จได้ จำเป็นต้องจัดให้มีการอบรมบุคลากรภาครัฐเข้าใจมากขึ้น โดยเฉพาะทางด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความมั่นคงอย่างแท้จริง

ผู้นำศาสนาในพื้นที่ถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาท ประชาชนให้ความเคารพนับถือภาครัฐควรเชิญเข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน บางทีเราต้องพิจารณาประเด็นเนื้อหาหรือข้อมูลที่จะให้ประชาชนรับรู้ด้วยว่า ควรให้ใครเป็นผู้สื่อสารถึงจะเกิดผล ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเชื่อมั่น เชื่อถือและยอมรับได้ บางทีเราต้องให้ผู้นำของประชาชนเป็นผู้สื่อสาร เป็นต้น

การทำความเข้าใจกับประชาชนให้เกิดผลนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต้องเข้าใจวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ด้วย เช่น ไทยพุทธกับไทยพุทธ ไทยพุทธกับมุสลิม หรือมุสลิมกับมุสลิมเอง เขามีวิถีชีวิตอย่างไร ถ้ายังไม่เข้าใจก็ยากที่จะทำงานเข้าถึงประชาชนได้ มิเช่นนั้นแล้วเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรภาครัฐเองกลับกลายเป็นการสร้างเงื่อนไขไปสู่ความขัดแย้งในพื้นที่ได้

เมื่อเกิดเหตุการณ์ใดซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่เข้าใจกันระหว่างรัฐกับประชาชน หรือประชาชนด้วยกันเอง หรือข่าวลือที่ถูกปล่อยจากผู้ไม่หวังดีต่อบ้านเมือง รัฐต้องริเริ่มและริบดำเนินการช่วงชิงพื้นที่ข่าวออกมาแถลงข้อเท็จจริงให้ประชาชนได้เข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นว่าข้อเท็จจริงเป็นเช่นไร ถ้าทำได้เช่นนี้และสามารถชี้แจงให้ประชาชนได้เข้าใจทุกครั้งเมื่อมีเหตุการณ์ เชื่อว่าประชาชนจะเข้าใจและมีความเชื่อมั่นในอำนาจรัฐมากขึ้น

การสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น รัฐต้องนำเสนอบนข้อเท็จจริง อย่าคลุมเครือและต้องรวดเร็ว ตรงไปตรงมา เมื่อมีข่าวลวงภาครัฐต้องริบดำเนินการแก้ไขทันที อย่าปล่อยปละละเลยจะทำให้ข่าวลือที่ชาวบ้านรับมา มีคุณค่าเพิ่มขึ้นในสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาครัฐต้องช่วงชิงพื้นที่สื่อซึ่งเป็นของรัฐเอง ทั้งวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ กำหนดจัดการรายการพิเศษ ไว้สื่อสารประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้ประชาชนในพื้นที่ และประชาชนทั่วประเทศได้ เข้าใจเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดังจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเฉพาะ

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะ กิจถาวร : รองเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

การสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในแง่ประชาชนผู้รับสารนั้นแตกต่างจากอดีตมาก อันเนื่องจากเหตุการณ์การก่อเหตุรุนแรงถูกสะสมมาต่อเนื่องมาสิบเอ็ดปีแล้ว ดังนั้นภาครัฐจำเป็นต้องตระหนักในผู้รับสารนั้นคือประชาชน จากประสบการณ์ที่ประสบด้วยตนเองในช่วงของการเกิดเหตุการณ์รุนแรงใหม่ๆ ได้สอบถามประชาชนว่า มีความรู้สึกเป็นเช่นไร ได้รับคำตอบว่า มีความสับสนและไม่เชื่อรัฐ แล้วปัจจุบันเป็นเช่นไรได้รับคำตอบว่า จากการที่เหตุรุนแรง มีความต่อเนื่องยาวนานทำให้เริ่มสามารถแยกแยะได้แล้วว่า ข่าวไหนเป็นข่าวลือหรือข้อเท็จจริง จากข้อมูลที่ได้มาแสดงว่าการสื่อสาร

ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนพึงได้รับนั้นในปัจจุบันถือว่ามีความสำคัญ รัฐจะต้องเปิดกว้างและเปิดเชิงรุก ยืนยันข้อเท็จจริงให้กับประชาชนได้รับรู้ให้มากที่สุด

ยุทธศาสตร์และนโยบายเกี่ยวกับความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้กำหนดแนวทางไว้อย่างชัดเจน ขาดอยู่กับการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลที่มีประสิทธิภาพเท่านั้น และรัฐต้องตระหนักในการสื่อสารท่ามกลางความซับซ้อน ความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่มีอยู่อย่างมากมาย เพราะในยุคสังคมข่าวสารปัจจุบันนี้ทุกคนสามารถผลิตข่าวสารเผยแพร่ตามสื่อต่างๆ ได้อย่างสะดวกง่ายดายมากและยากแก่การควบคุม สามารถบิดเบือนประเด็นได้และไม่ต้องมีการรับผิดชอบ ในขณะที่รัฐจะกระทำมิได้ต้องมีความรับผิดชอบ ฉะนั้นสื่อของรัฐจะต้องยึดเอาข้อเท็จจริงและข้อถูกต้องให้ได้ และอย่าด่วนสรุปและเหมารวมเพื่อด่วนสรุปเผยแพร่ออกสู่สาธารณะชน จะทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้

บุคลากรภาครัฐและบุคลากรสื่อที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจในบริบทของสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้และต้องให้ความสำคัญ ในการรับฟังข้อมูลข่าวสารจากภาคประชาชนให้มาก เพราะเป้าหมายสูงสุดคือ ต้องการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ การใช้สื่อหลักอย่างเดียวไม่เพียงพอ สื่อที่ทรงอิทธิพลและเป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่ก็คือสื่อบุคคล โดยเฉพาะผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้รัฐต้องให้ผู้นำเหล่านี้ได้เข้าใจในนโยบายรัฐอย่างชัดเจนว่า มีทิศทางและเป้าหมายอย่างไร เช่นรัฐมีนโยบายในการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ให้ตระหนักในการกิจความรับผิดชอบต่อสถานะและวิชาชีพ เป็นประการสำคัญ เพื่อให้ผู้นำเหล่านี้ นำไปสื่อสารทำความเข้าใจกับประชาชนตามโอกาสและสถานที่ ให้ประชาชนได้เข้าใจ

สื่อภาครัฐจำเป็นต้องทบทวนและใช้ศักยภาพให้เต็มที่โดยการเปิดโอกาส สร้างพื้นที่การสื่อสาร ให้ประชาชนได้สื่อสารมากกว่าทุกฝ่าย ถ้าเราทำได้เช่นนี้เชื่อว่า พลังความคิดเห็นจากประชาชนที่จะให้เกิดข้อยุติของเหตุการณ์การก่อเหตุรุนแรงนั้นก็ปรากฏให้เห็นอย่างแน่นอน รัฐต้องกล้าและไม่ควรระแวงประชาชน โดยมีเป้าหมายสุดท้ายที่ชัดเจนคือความสันติสุข

การสัมภาษณ์ผู้คนที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์นั้นเป็นหลักการพื้นฐานที่ดี โดยเฉพาะในระดับหมู่บ้าน ชุมชน เราควรที่จะให้ความสำคัญที่เรียกว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คนที่มีความแตกต่างทางด้านภาษา ศาสนา ความเชื่อในวิถีชีวิตต่าง ๆ อาจจะเป็นกิจกรรมอะไรก็ได้ที่เขาสื่อสารบอกกล่าวต่อกัน สิ่งเหล่านี้เราเรียกว่าต้นทุนทางสังคมที่ดี ภายใต้ความหลากหลายของสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความเคารพ การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ซึ่งมีความสำคัญมาก ๆ สังคมถึงอยู่รอด บุคลากรภาครัฐและบุคลากรสื่อจำเป็นต้องเรียนรู้และเข้าใจในต้นทุนที่มีอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อจะได้หยิบนำมาใช้ผ่านระบบการสื่อสารที่มีพลังให้เกิดประโยชน์ สามารถเสริมความมั่นคงในพื้นที่ได้

ภารกิจที่จะเสริมสร้างให้เกิดสันติสุขที่แท้จริงได้นั้นคือประชาชน ฉะนั้นรัฐต้องไว้วางใจประชาชน ต้องเปิดพื้นที่การสื่อสารสร้างความเข้าใจโดยใช้ภาษาได้ ภาษามลายูถิ่น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นรูปธรรม ซึ่งจะปัจจุบันรัฐเปิดกว้าง ยอมรับมากขึ้น จะเห็นได้ว่าช่วงหลังนี้เริ่มดีขึ้นเป็นลำดับ แต่ที่ยังไม่ผ่านก็คือในเรื่องของความเป็นธรรมในมิติต่าง ๆ อาจต้องใช้พลังของการสื่อสารซึ่งเป็นอาวุธที่มีพลังมาก ๆ นำมาใช้เพื่อสร้างพลังแห่งความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับรู้และเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

ผลการสังเคราะห์เอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์

1. สภาพการสื่อสารในการทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานด้านการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่นั้น มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ 2 หน่วย คือ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นหน่วยงานพิเศษเป็นรัฐบาลส่วนหน้า บริหารงานด้านการพัฒนาเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่คือ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด และกรมประชาสัมพันธ์ซึ่งมีหน่วยงานในสังกัดรับผิดชอบในพื้นที่คือ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยประจำจังหวัด และสถานีวิทยุโทรทัศน์ ให้ประชาชนได้เข้าใจและรับทราบนโยบายของรัฐบาล ในขณะเดียวกันยังได้สะท้อนความต้องการของประชาชนในพื้นที่รัฐบาลทราบด้วย เป็นการสื่อสารสองทาง (two-way communication) เสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ปัญหาในการสื่อสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในการสื่อสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ความไม่ไว้วางใจระหว่างกันทั้งองค์กรภาครัฐ เอกชน และประชาชนจะส่งผลให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐเข้าถึงประชาชนยิ่งลำบากมากขึ้น จะเกิดกระแสการไม่ยอมรับในอำนาจรัฐมากขึ้น ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือกับภาครัฐ เพราะไม่มั่นใจในความมั่นคงทั้งชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง

2.2 สื่อกรมประชาสัมพันธ์ไม่มีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญความรู้ ความชำนาญทางด้านภาษามลายูโดยตรงและเพียงพอ กล่าวคือ ไม่มีตำแหน่งบรรจุข้าราชการรองรับชัดเจน นับตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสถานีจนถึงปัจจุบัน นับว่าเป็นปัญหาเรื้อรังมาอย่างยาวนาน ซึ่งส่งผลต่อความน่าเชื่อถือเชื่อมั่นต่อการสื่อสาร สร้างความเข้าใจในหมู่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูเป็นหลักในการสื่อสารในชีวิตประจำวันการใช้ภาษามลายู ซึ่งเป็นภาษาของประชาชนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่ใช้ติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน

2.3 การใช้ภาษามลายู ซึ่งเป็นภาษาของประชาชนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่ใช้ติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน ซึ่งปัจจุบันก็ยังเป็นเรื้อรังอยู่ ถึงแม้ว่ารัฐบาลพยายามที่เข้าไปดำเนินการแก้ไขและส่งเสริมแล้วก็ตาม

3. แนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1 การสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจแบบ FACE TO FACE เจิงรุก เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนในระดับรากหญ้า จึงจะสามารถสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ และการสื่อสารสร้างความเข้าใจในมิติของศาสนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือว่าสำคัญมากที่จะทำให้ประชาชนในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามได้เข้าใจ เพราะว่าอิสลาม

เป็นศาสนาที่ส่งเสริมเรื่องสันติสุขอย่างชัดเจน ภาครัฐเราพยายามเชิญชวนผู้นำศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โดยใช้สยิดเป็นศูนย์กลางในการสร้างภูมิคุ้มกันภายใต้ชื่อโครงการ กัมปงตักวา ซึ่งสามารถแก้ปัญหาได้ทุกเรื่อง บทบาทผู้นำศาสนาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนเพื่อให้เกิดสังคมสันติสุขขึ้นได้โดยเฉพาะประเด็นเนื้อหาที่สื่อสารต้องเน้นในเรื่อง การอำนวยความสะดวกเป็นธรรม หลักการศาสนาอิสลาม เนื้อหาข้อมูลที่ถูกต้อง ผ่านเครื่องมือสื่อสารที่เหมาะสม ให้ผู้ที่มีความคิดต่างได้เข้าใจมากขึ้นส่วนประชาชนทั่วไปนั้นต้องสื่อสารให้เข้าใจถึงการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก

ปัจจัยสำคัญในการสร้างความเข้าใจในแนวทางให้เกิดความสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้้นหลักคือ หน่วยงานปฏิบัติของภาครัฐ สื่อสารมวลชน ต้องเข้าใจหลักการสื่อสารที่ดี มีพื้นฐานเข้าใจในนโยบายรัฐและเข้าใจบริบทพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างถ่องแท้ ต้องมีสติรอบคอบ รอบด้าน ก่อนนำเสนอข้อมูลข่าวสารเผยแพร่ให้สาธารณชนรับทราบ และอย่าใช้ความรู้สึกของสังคมเป็นข้อตัดสินในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร

3.2 ช่องทางการนำเสนอในการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เข้าถึงประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งส่วนใหญ่นิยมบริโภควิทยุและโทรทัศน์รายการศาสนา ปัจจุบันมีสถานีวิทยุโทรทัศน์ศาสนา 4 ช่อง หน่วยงานภาครัฐควรใช้ช่องทางนี้ให้มากเพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจในนโยบายหรือผลงานรัฐบาลที่ได้ทุ่มเทงบประมาณจำนวนมหาศาลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เข้าใจมากขึ้น โดยจะต้องใช้บุคลากรในการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่นั้น ไม่ควรใช้เจ้าหน้าที่ทหารเข้าดำเนินการเพราะเจ้าหน้าที่เหล่านี้ไม่มีความเชี่ยวชาญด้านการสื่อสารสร้างความเข้าใจ ภาพลักษณ์เจ้าหน้าที่ทหารในสายตาของประชาชนนั้น มีความชำนาญด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากกว่า จำเป็นต้องบูรณาการของหน่วยงานสื่อภาครัฐกับหน่วยงานองค์การภาครัฐอื่นๆ ในพื้นที่ ร่วมกันสร้างเครือข่ายโดยใช้ลูกหลานของประชาชนในพื้นที่ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ มาให้การอบรมทางด้านศาสนาและแนวทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ในลักษณะเชิงรุกเข้าถึงประชาชนในระดับหมู่บ้าน ตำบลอย่างแท้จริง ตลอดจนการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เข้าถึงและตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน บุคลากรสื่อภาครัฐที่มีความรู้หลากหลายภาษายังดี เพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชนได้ ถือว่าเป็นผลกำไร แม้แต่เฉพาะในระดับพื้นที่เท่านั้นเพราะในอนาคตเมื่อเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว เราสามารถสื่อสารกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนได้ด้วย

3.3 หน่วยงานหลักอย่างกรมประชาสัมพันธ์จะดำเนินการประชาสัมพันธ์เพียงลำพังไม่ได้ จำเป็นต้องให้ทุกหน่วยงานต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วย และมีความเข้าใจในนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดีผู้นำศาสนาที่มีบทบาท ประชาชนให้ความเคารพนับถือควรเชิญเข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต้องเข้าใจวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ด้วย เช่น ไทยพุทธกับไทยพุทธ ไทยพุทธกับมุสลิม หรือมุสลิมกับมุสลิมเอง เขามีวิถีชีวิตอย่างไร มิเช่นนั้นแล้วเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรภาครัฐเองกลับกลายเป็นการสร้างเงื่อนไขไปสู่ความขัดแย้งในพื้นที่ได้

3.4 ยุทธศาสตร์และนโยบายเกี่ยวกับความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้กำหนดแนวทางไว้อย่างชัดเจน ชาติอยู่กับการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลที่มีประสิทธิภาพเท่านั้น และรัฐต้องตระหนักในการสื่อสารท่ามกลางความซับซ้อน ความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่มีอยู่อย่างมากมาย

4. ข้อเสนอแนะแนวและทางการศึกษาต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสื่อสารกับประชาชน นำไปปฏิบัติทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

4.1 เชิงนโยบาย

4.1.1 มอบหมายให้กลุ่มแผนงานกำหนดแผนงานการประชาสัมพันธ์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ

4.1.2 มอบหมายให้ประชาสัมพันธ์จังหวัดรวบรวมข้อมูลต่างๆ ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดทำเป็นคู่มือในการนำไปใช้ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.1.3 มอบหมายให้หน่วยงานสื่อสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ ดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ยอมรับและหันมาร่วมกันสร้างสังคมสันติสุขตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4.2 ด้านรูปแบบ/วิธีการประชาสัมพันธ์

4.2.1 มอบหมายให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยประจำจังหวัดจัดสรรเวลาให้เครือข่ายอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านและชุมชนจัดรายการตามที่กำหนดไว้

4.2.2 สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นหน่วยงานประสานและบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนเข้าจัดเวทีสัญจรภายในพื้นที่ตำบล หมู่บ้านและชุมชน เพื่อปฏิบัติงานการสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจเชิงรุก เข้าถึงทุกกลุ่มประชาชนในพื้นที่

บทที่ 5

สรุป และข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาแนวทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชน เสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative method) ด้วยการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุปผลได้ดังนี้

สรุปผล

1. จากสภาพการณ์การสื่อสารในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ของหน่วยงานศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้และกรมประชาสัมพันธ์จังหวัดยะลาพบว่าศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทั้งผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แยกเป็นภาษาไทยและภาษามลายู ออกอากาศทั้งวันตลอด 24 ชม. และผลิตรายการโทรทัศน์ภาษามลายู ร่วมกับ สทท. ยะลา เปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตรายการ ทั้งวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายสร้างความเข้าใจส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีระหว่างกันผลปรากฏว่าประชาชนในพื้นที่ให้การตอบรับเป็นอย่างดี

สำหรับกรมประชาสัมพันธ์จังหวัดยะลาในฐานะที่เป็นสื่อของรัฐแน่นอนที่สุดมีเป้าหมายชัดเจนก็คือเป็นการสื่อสารประชาสัมพันธ์สนองนโยบายของรัฐตามยุทธศาสตร์ประเทศ ให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจ ในขณะเดียวกันทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างรัฐกับประชาชน รับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปสู่ภาครัฐด้วย โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องทำหน้าที่เป็นสื่อกลางสนองนโยบายภาครัฐตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านความมั่นคงและการพัฒนาในพื้นที่ด้วย โดยได้จัดสรรคลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียงผลิตรายการภาษามลายู 24 ชั่วโมง และวิทยุโทรทัศน์ภาคพื้นดินควบคู่กับดาวเทียมภาษามลายูผลิตรายการร่วมกับ ศอ.บต. ตอบสนองความต้องการของสังคมพหุวัฒนธรรม สร้างความเข้าใจที่ดีเป็นการส่งเสริมสังคมสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. สภาพปัญหาด้านการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของหน่วยงาน ศอ.บต. และกรมประชาสัมพันธ์ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดนโยบาย

ยุทธศาสตร์ของ กอ.รมน. ศอ.บต.ด้านการยุทธศาสตร์การสื่อสาร สร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ (สัมพันธ์ มุชอดี, 2557)

ผู้รับสาร (Receiver) นั่นคือประชาชน การสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนพึงได้รับนั้นในถือว่ามีความสำคัญ จะต้องไม่ให้ผู้รับสารหรือประชาชนเกิดความสับสนและไม่เชื่อรัฐ ต้องหาวิธีการที่จะทำให้ประชาชนสามารถแยกแยะได้ว่าข่าวไหนเป็นข่าวลือหรือข้อเท็จจริง รัฐจะต้องเปิดกว้างและเปิดเชิงรุกยืนยันข้อเท็จจริงให้กับประชาชนได้รับรู้ให้มากที่สุด

3. แนวทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1 การสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจแบบ FACE TO FACE เชิงรุก เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนในระดับรากหญ้า จึงจะสามารถสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ และการสื่อสารสร้างความเข้าใจในมิติของศาสนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ถือว่าสำคัญมากๆ ที่จะทำให้ประชาชนในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามได้เข้าใจ เพราะศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ส่งเสริมเรื่องสันติสุขอย่างชัดเจน ภาครัฐเราพยายามเชิญชวนผู้นำศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โดยใช้มัสยิดเป็นศูนย์กลางในการสร้างภูมิคุ้มกันภายใต้ชื่อโครงการกัมปงตักวา ซึ่งสามารถแก้ปัญหาได้ทุกเรื่อง บทบาทผู้นำศาสนาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนเพื่อให้เกิดสังคมสันติสุขขึ้นได้ โดยเฉพาะประเด็นเนื้อหาที่สื่อสารต้องเน้นในเรื่อง การอำนวยความสะดวก หลีกเลี่ยงการศาสนาอิสลาม เนื้อหาข้อมูลที่ถูกต้อง ผ่านเครื่องมือสื่อสารที่เหมาะสม ให้ผู้ที่มีความคิดต่างได้เข้าใจมากขึ้น ส่วนประชาชนทั่วไปนั้นต้องสื่อสารให้เข้าใจถึงการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก

ปัจจัยสำคัญในการสร้างความเข้าใจในแนวทางให้เกิดความสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นหลักคือ หน่วยงานปฏิบัติของภาครัฐ สื่อสารมวลชน ต้องเข้าใจหลักการสื่อสารที่ดี มีพื้นฐานเข้าใจในนโยบายรัฐและเข้าใจบริบทพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างถ่องแท้ ต้องมีสติรอบคอบ รอบด้าน ก่อนนำเสนอข้อมูลข่าวสารเผยแพร่ให้สาธารณชนรับทราบ และอย่าใช้ความรู้สึกของสังคมเป็นข้อตัดสินในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร นั่นคือแหล่งข่าวสาร (Source) หรือผู้ส่งสารซึ่งอาจเป็นบุคคล สถาบัน องค์กร หน่วยงาน กลุ่มบุคคล หรือคณะทำงานก็ได้ แหล่งข่าวจะมีอิทธิพลต่อความน่าไว้วางใจ (Trustworthiness) มากเพียงไหนนั้นขึ้นอยู่กับว่าจะเป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่มากน้อยแค่ไหน แหล่งข่าวที่มีอิทธิพลในพื้นที่มากก็คือสื่อบุคคล โดยเฉพาะผู้นำศาสนา (ธีระ มินทราศักดิ์, 2558) ผู้นำท้องถิ่น (ปิยะ กิจถาวร, 2558) ดังนั้นจะต้องมีการพัฒนาผู้ส่งสารให้มีความสามารถหรือเป็นผู้ชำนาญในด้าน การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ (อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา, 2558) ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในบริบทของสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ (และต้องให้ความสำคัญในการรับฟังข้อมูลข่าวสารจากภาคประชาชนให้มาก เพราะเป้าหมายสูงสุดคือ ต้องการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่

ช่องทางการนำเสนอในการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เข้าถึงประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งส่วนใหญ่นิยมบริโภควิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์รายการศาสนา ซึ่งปัจจุบันมีสถานีวิทยุโทรทัศน์ศาสนา 4 ช่อง หน่วยงานภาครัฐควรใช้ช่องทางนี้ให้มากเพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจในนโยบายหรือผลงานรัฐบาลที่ได้ทุ่มเทงบประมาณจำนวนมหาศาลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เข้าใจมากขึ้น โดยจะต้องใช้บุคลากรในการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่นั้น ไม่ควรใช้เจ้าหน้าที่ทหารเข้าดำเนินการเพราะเจ้าหน้าที่เหล่านี้ไม่มีความเชี่ยวชาญด้านการสื่อสารสร้างความเข้าใจ ภาพลักษณ์เจ้าหน้าที่ทหารในสายตาของประชาชนนั้น มีความชำนาญด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากกว่า จำเป็นต้องบูรณาการของหน่วยงานสื่อภาครัฐกับหน่วยงานองค์กรภาครัฐอื่นๆ ในพื้นที่ ร่วมกันสร้างเครือข่ายโดยใช้ลูกหลานของประชาชนในพื้นที่ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ มาให้การอบรมทางด้านศาสนาและแนวทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ในลักษณะเชิงรุกเข้าถึงประชาชนในระดับหมู่บ้าน ตำบลอย่างแท้จริง ตลอดจน

การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เข้าถึงและตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน บุคลากรสื่อภาครัฐที่มีความรู้หลากหลายภาษายิ่งดี เพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชนได้ ถือว่าเป็นผลกำไร ไม่แต่เฉพาะในระดับพื้นที่เท่านั้นเพราะในอนาคตเมื่อเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว เราสามารถสื่อสารกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนได้ด้วย

ช่องทางข่าวสาร (Channel) สำหรับช่องทางการนำเสนอในการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เข้าถึงประชาชนนั้น โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งส่วนใหญ่นิยมบริโภควิทยุและโทรทัศน์รายการศาสนา ซึ่งปัจจุบันมีสถานีวิทยุโทรทัศน์ศาสนา 4 ช่อง หน่วยงานภาครัฐควรใช้ช่องทางนี้ให้มากเพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจในนโยบายหรือผลงานรัฐบาลที่ได้ทุ่มเทงบประมาณจำนวนมากในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เข้าใกล้มากขึ้น (อิสมาอีลลุดดี จะปะเกีย, 2558)

3.2 หน่วยงานหลักอย่างกรมประชาสัมพันธ์จะดำเนินการประชาสัมพันธ์เพียงลำพังไม่ได้ จำเป็นต้องให้ทุกหน่วยงานต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วย และมีความเข้าใจในนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดี ผู้นำศาสนาที่มีบทบาท ประชาชนให้ความเคารพนับถือควรเชิญเข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต้องเข้าใจวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ด้วย เช่น ไทยพุทธกับไทยพุทธ ไทยพุทธกับมุสลิม หรือมุสลิมกับมุสลิมเอง เขามีวิถีชีวิตอย่างไร มีเช่นนั้นแล้วเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรภาครัฐเองกลับกลายเป็นการสร้างเงื่อนไขไปสู่ความขัดแย้งในพื้นที่ได้

ข่าวสาร (Message) ที่ผู้ส่งสารต้องการจะนำเสนอหรือสื่อความหมายไปยังผู้รับสารโดยมีเป้าหมาย และข้อมูลหรือความหมายที่ผู้ส่งข่าวสารต้องการส่งไปยังผู้รับข่าวสารอาจใช้การพูดหรือเขียน หรือใช้สัญลักษณ์ให้อยู่ในรูปที่เหมาะสม โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของวัฒนธรรม การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เข้าถึงและตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่จึงมีความสำคัญ เพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชนได้ (อิสมาอีลลุดดี จะปะเกียและธีระ มินทราศักดิ์, 2558)

3.3 ยุทธศาสตร์และนโยบายเกี่ยวกับความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้กำหนดแนวทางไว้อย่างชัดเจน ชาติอยู่กับการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลที่มีประสิทธิภาพเท่านั้น และรัฐต้องตระหนักในการสื่อสารท่ามกลางความซับซ้อน ความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่มีอยู่อย่างมากมาย

แนวทางทางการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชนเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีการปรับปรุงพัฒนาองค์ประกอบและรูปแบบของการสื่อสารเพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากที่สุด ภารกิจที่จะเสริมสร้างให้เกิดสันติสุขที่แท้จริงได้นั้นคือประชาชน ฉะนั้นรัฐต้องใส่ใจประชาชน ต้องเปิดพื้นที่การสื่อสารสร้างความเข้าใจโดยใช้ภาษาได้ ภาษามลายูถิ่น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ควรมีการกำหนดกรอบอัตรากำลังด้านการประชาสัมพันธ์ การสื่อสารอย่างชัดเจนเป็นระบบ และมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
2. กำหนดแผนงานการประชาสัมพันธ์พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ
3. ควรมีการบูรณาการด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์เชิงรุกกับหน่วยงานต่างๆ ในเข้าถึงกลุ่ม ประชาชนในพื้นที่เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเรื่อง การบูรณาการด้านการสื่อสารมีผลต่อความมั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้ได้อย่างไร
2. ควรมีการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุกของหน่วยงานด้าน การประชาสัมพันธ์ภาครัฐ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. มปป. ทบทวนหวนคิดและเพ่งพินิจไปข้างหน้า การสื่อสารเพื่อพัฒนาในสังคมไทย. คณะ
นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

กรุณา แดงสุวรรณ. 2553. การเสริมสร้างความสมานฉันท์ในสังคม : บทบาทของพยาบาลวิชาชีพในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1.

คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ. 2549. อาชญากรรมรุนแรงด้วยพลังสมานฉันท์, กรุงเทพฯ :
คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ.

พัชณี เขยประทับ และ ประทุม ฤกษ์กลาง. 2531. รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวและการเปิดรับของ
สื่อของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัย AMIC (Asian Mass
Communication). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http://www.youtube.com/watch?v=bXTLP2NjSw&feature=](http://www.youtube.com/watch?v=bXTLP2NjSw&feature=quicklistResearch%20and%20Information%20Center)
[quicklistResearch and Information Center](http://www.youtube.com/watch?v=bXTLP2NjSw&feature=quicklistResearch%20and%20Information%20Center)).

พจวรรณ คุณทวีลาภผล. 2548. กลยุทธ์การสร้างความสำเร็จเกี่ยวกับบทบาทของชุมชนในการดำเนินการตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 2 สังกัดสำนัก
การศึกษาเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร. สกลนคร.

รสสุคนธ์ แสงมณี. 2554. “การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อความเข้าใจอันดี สำหรับ
สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้” ดุษฎีนิพนธ์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา. มปป. ทฤษฎีการสื่อสารคืออะไร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สัมพันธ์ มุขอติ. 2557. แนวทางการใช้หลักศาสนาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยใช้เครือข่าย อป.มช. :
กรณีศึกษาจังหวัดยะลา. ศาลากลางจังหวัดยะลา.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ. 2542. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้.
กรุงเทพฯ.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ. 2548. ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนพ.ศ. 2548-2549. กรุงเทพฯ.

อัสมา สุวรรณกาญจน์. 2552. ความสมานฉันท์-อยู่เย็นเป็นสุขของชุมชนมุสลิมในเขตเทศบาลเมืองนราธิวาส
ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลอนามัยชุมชน. มหาวิทยาลัยนราธิวาส
ราชนครินทร์.